

DOCUMENT NÚM. 3

**FITXES D'ANÀLISI, DE VALORACIÓ I DE DETERMINACIONS
NORMATIVES PER A CADA MOLÍ PAPERER**

MP-1 MOLÍ D'EN VINYALS

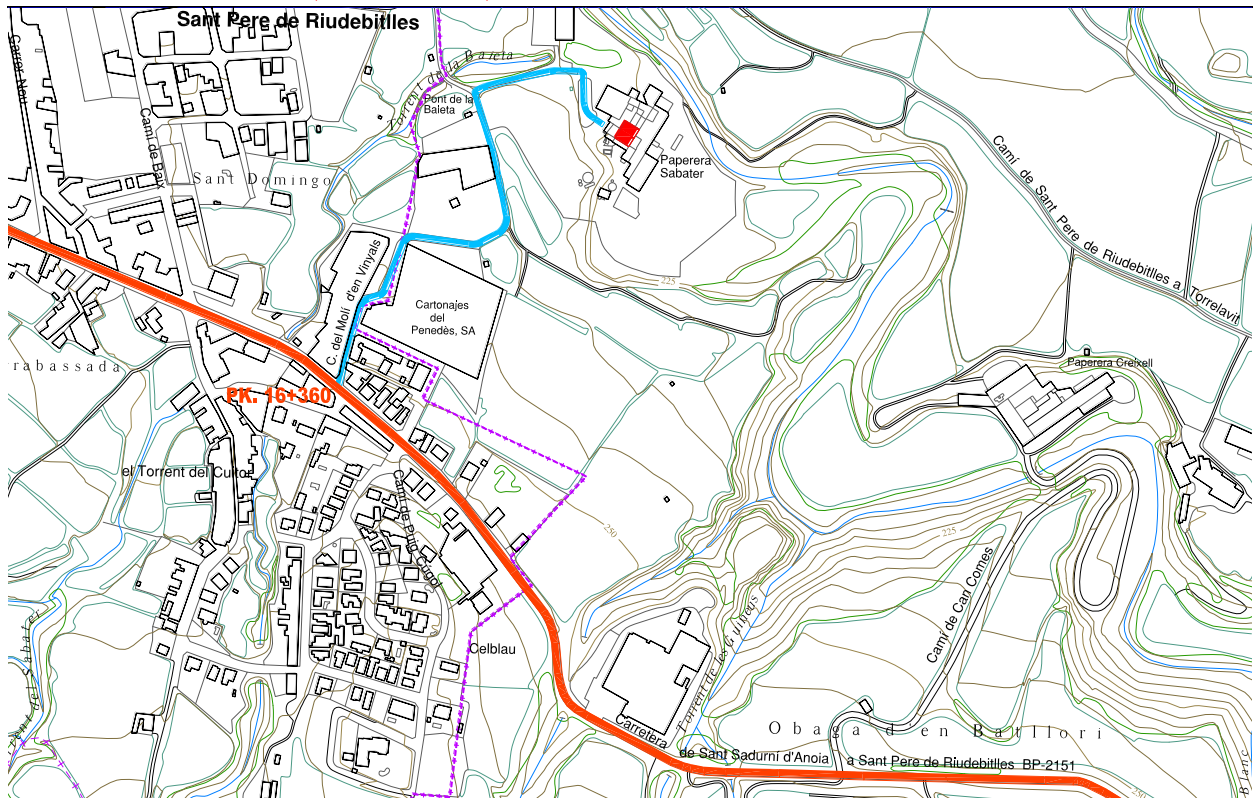
MOLÍ D'EN VINYALS

MP-1

IDENTIFICACIÓ

1

COORDENADES UTM X = 392.298,84 Y = 4.589.938,56

MOLÍ D'EN VINYALS

MP-1

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ D'EN VINYALS

MP-1

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ D'EN VINYALS**MP-1****DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

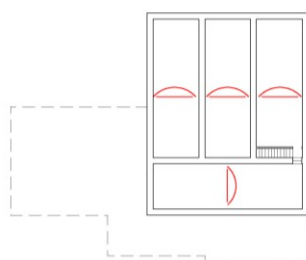
DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
TIPOLOGIA Antic molí paperer actualment integrat en un conjunt d'edificis industrials en ús. Tipologia de molí de planta rectangular compost de soterrani, quatre plantes d'alçada, dues de les quals són miradors distribuïts en tres crugies de sis pilars centrals.	Amb moltes transformacions.
OBRA MAJOR Planta rectangular de 20 m x 16 m amb orientació nord-est/sud-oest. Tres crugies perpendiculars i una paral·lela a la façana principal. Planta soterrani, planta baixa, planta primera i dues plantes de miradors. Escala principal central, de dos trams, que comunica totes les plantes del soterrani al primer mirador, situada al fons de la crugia central. Escala secundària d'un tram que comunica el primer i segon mirador, situada a l'extrem sud-oest del molí. Coberta a dues vessants amb el carener paral·lel a la façana principal. Ampliació pel nord-oest amb un cos de planta rectangular de planta baixa i dues plantes pis.	Deficiències generalitzables en totes les plantes. En general, tot el molí presenta estat d'abandonament a excepció de les parts de l'edifici que actualment s'utilitzen.
SISTEMA CONSTRUCTIU Parets perimetrals de paredat comú. Voltes rebaixades de maó i de pedra a la planta soterrani i al celler de la planta baixa. Bigues de fusta i revoltó de maó als sostres de la planta baixa i primera. Jàsseres horitzontals de fusta suportades per les parets perimetrals i vuit pilars centrals, bigues de fusta i revoltó de rajola al sostre del primer mirador. Jàsseres inclinades de fusta suportades per les parets perimetrals i per vuit pilars centrals; bigues i llates de fusta i solera de rajola, al sostre del segon mirador que conforma la coberta de l'edifici. Reforços estructurals amb perfils metàl·lics. Escala de volta de maó de pla. Coberta de teula àrab.	Els elements estructurals horitzontals, i sobretot els forjats presenten moltes deficiències. Els murs i pilars conserven la solidesa tot i presentar patologies. La coberta està en un estat mitjanament acceptable.
FAÇANES Façanes sensiblement compostes sobre eixos verticals. Portal d'accés format per arc de mig punt amb dovelles de pedra situat a la que va ser la façana nord-est del molí, actualment amb construccions industrials adossades. Obertures allindades i d'arc lleugerament rebaixat. Balcó a la façana sud-oest. Balconera d'accés a la terrassa sud-oest. Miradors d'11x9 ventanes perimetrals. Cantoneres de pedra de turo. Paraments plans. Restes de bandes pintades de color vermellós. Restes de l'antic muntacàrregues exterior a la façana nord-est.	Paraments deteriorats. Obertures sense tancaments. Edificis adossats al molí original.

MOLÍ D'EN VINYALS**MP-1****DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

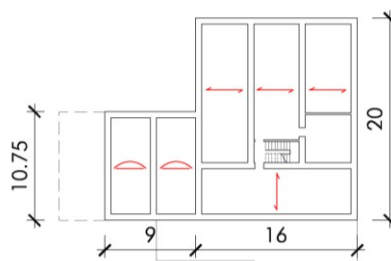
DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
INTERIORS	
Planta soterrani: antigament destinada a fabricació, màquina de paper, dipòsits de pasta, etc. Planta baixa: accés al molí per porta d'arc de mig punt adovellada de pedra, situada a la crugia central on també hi ha una antiga premsa amb data de 1881. Habitatge de l'antic balaire situat a la crugia paral·lela a la façana principal amb restes de l'antiga llar de foc. Cellers de dos naus amb accés des de l'exterior. Planta primera: habitatge del propietari del molí, sala i dormitoris dels treballadors (actualment oficines). A l'habitatge, destaca la cuina revestida de rajola de ceràmica industrial, possiblement del segle XIX amb plafó de Sant Roc d'origen més tardà i llar de foc raconera. Plantes dels miradors: restes en ambdues plantes de cordes i dos plans horitzontals de tesses. El mirador superior actualment està ocupat en mitja planta per l'habitatge del vigilant de la fàbrica. Escala principal de dos trams amb barana de barrots de fusta tornejada.	Amb moltes transformacions. En general molt malmesos, a excepció dels espais actualment utilitzats.
MATERIALS	
Parets de paredat comú. Voltes de maó i de pedra. Arcades i cantoneres de pedra. Jàsseres i bigues de fusta. Teula àrab.	Malmesos.
INSTAL·LACIONS I SERVEIS	
Aigua, gas, electricitat i telefonia.	Malmesos.
ENTORN	
A la cara sud-oest del molí es situen l'antic safareig amb vas de pedra; una font sota volta de canó amb fornícula de rajoles i imatge de Sant Magí de ceràmica de finals segle XVIII i una piscina sobreaixecada, molt possiblement sobre del que va ser l'antiga bassa del molí.	
CONTEXT	
El molí forma actualment part del conjunt d'edificacions Paperera Sabaté, SA situades en sòl urbà sense desenvolupar al límit amb el terme municipal de Sant Pere de Riudebitlles.	
ACCESSIBILITAT	
S'accedeix al molí des del PK 16+360 de la carretera BP-2151 a través del carrer pavimentat carrer del Molí d'en Vinyals.	

MOLÍ D'EN VINYALS**MP-1****DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****SITUACIÓ DE RISC**

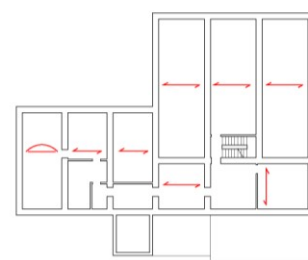
Risc derivat de l'activitat industrial de les edificacions del seu entorn.

ESQUEMA DE LES PLANTES

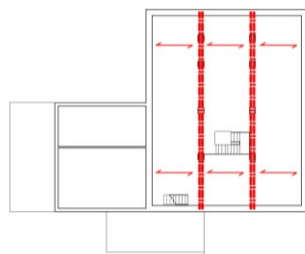
Planta Soterrani

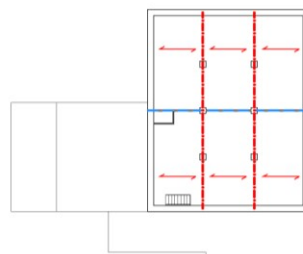
Planta Baixa

Planta Primera

Planta 1r Mirador

Planta 2n Mirador

MOLÍ D'EN VINYALS**MP-1****INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Finals del segle XVIII (1793).

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

L'intendent general de Catalunya, el 27 d'agost de 1793 afavoreix a PAU VINYALS, paperaire de Terrassola, amb la concessió d'un establiment a precari de la facultat de tenir un molí paperer, valent-se de l'aigua del riu de Bitlles i de les fonts que naixien prop del molí.

El 14 de gener de 1797, Pau Vallès de Sant Pere de Riudebitlles va cedir a PAU VINYALS una peça de terra per on passava el rec que conduïa l'aigua al molí. A l'estadística oficial de molins paperers de 1860 hi consta el Molí d'en Vinyals. El molí va passar de PAU VINYALS a PAU PARELLADA CARDÚS. El molí va fabricar paper de barba fins a principi del segle XX.

Durant 15 o 20 anys (coincident amb el període de la guerra 1936-1939) el molí el va arrendar RÒMUL TORRENTS i s'hi va fabricar paper de filtre. L'any 1959 el molí és arrendat a MARCEL·LÍ SABATÉ, fabricant-se paper d'estrassa.

L'any 1965 MARCEL·LÍ SABATÉ compra el molí a PAU PARELLADA DE NAVERAN, nét de PAU PARELLADA CARDÚS.

El Molí d'en Vinyals actualment és propietat de l'empresa paperera Marcel·lí Sabaté, SA i s'hi fabrica paper biclasse, en bobines, per a cartró ondulat.

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

L'any 1766 PAU VINYALS tenia arrendat el molí de PAU COMAS (Molí Blanc).

PAU VINYALS tingué un considerable prestigi com a fabricant de paper. L'any 1800 la Reial Junta de Comerç de Barcelona el va nomenar comissionat en representació de la comarca paperera de Sant Pere de Riudebitlles, conjuntament amb dos representants de les comarques de Capellades i La Riba, en relació amb un invent de finals del segle XVIII que permetia encolar paper en totes les èpoques de l'any.

PAU VINYALS va ser batlle de Terrassola al voltant de 1797. A finals del segle XVIII i començaments del XIX, PAU VINYALS va formar part de la Companyia de fabricants de paper de Catalunya i va actuar com a procurador dels fabricants de paper del corregiment de Vilafranca del Penedès.

BIBLIOGRAFIA

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuana. Barcelona 1972.

El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

LLORAC I SANTIS, SALVADOR. *Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès*. Ajuntament de Torrelavit. 2003.

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

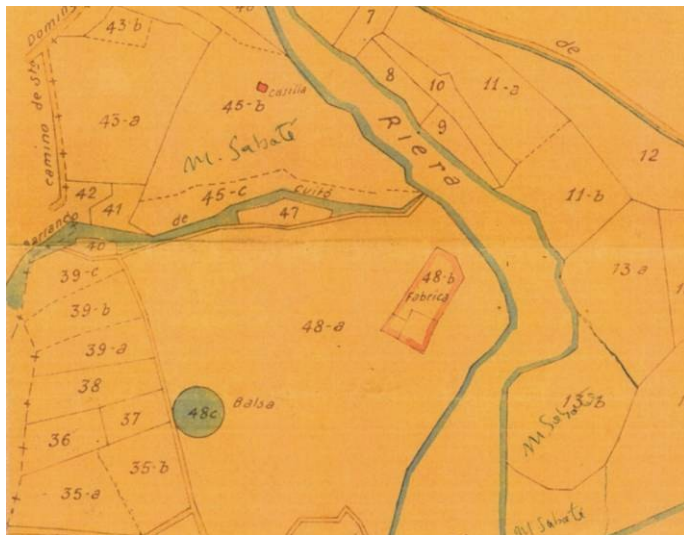
MOLÍ D'EN VINYALS

MP-1

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral

Imatge extreta del Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit.

MOLÍ D'EN VINYALS**MP-1**

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT****REF. CADASTRAL POLÍG. PARCEL. FINCA**

2398101CF9829N0001ED

URBANA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl urbà. UA RI 2. Clau 7 Zona industrial.

USOS**ÚS ACTUAL**

Habitatge en desús i oficines de l'empresa a la planta baixa. Habitatge del vigilant de la fàbrica ocupant la meitat del segon mirador. La resta, sense ús.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí paperer. Fàbrica de paper. Habitatge del propietari i del balaire.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat per l'empresa propietària.

MOLÍ D'EN VINYALS**MP-1****VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

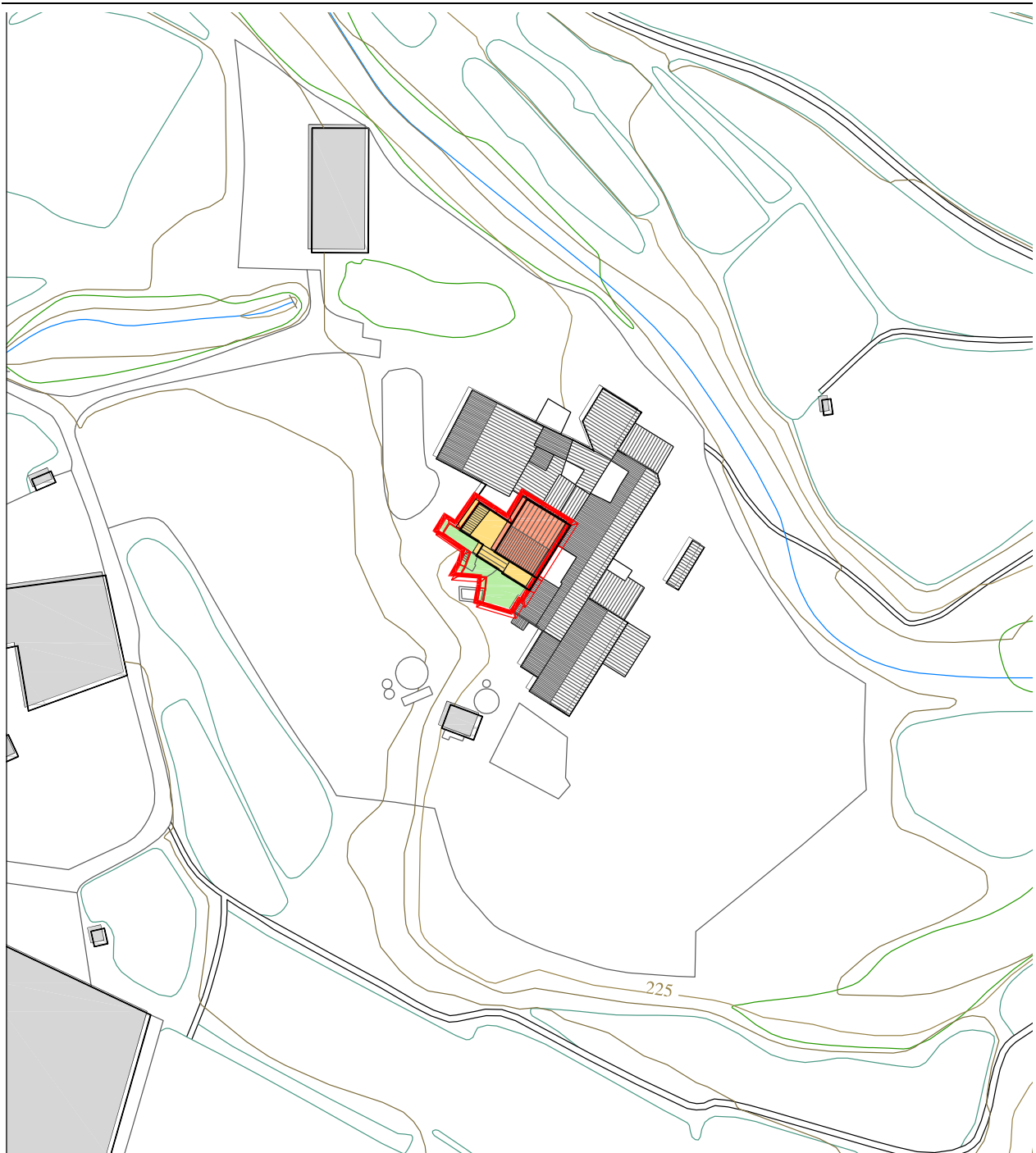
En el cas del MOLÍ D'EN VINYALS, s'afegeixen als valors del conjunt de molins una volumetria composta de soterrani i quatre plantes que, tot i les transformacions que ha sofert, destaca dins de l'entorn industrial en què ara està emplaçat i conserva algunes peces d'especial valor com les voltes de la planta soterrani del celler, l'antic portal d'arc de mig punt adovellat, la premsa del vestíbul, el revestiment de rajola vidriada de la cuina, la font amb fornícula de rajoles vidriades amb l'imatge de Sant Magí i bona part dels dos miradors.

MOLÍ D'EN VINYALS

MP-1

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

 ÀMBIT DE PROTECCIÓ
 EDIFICI PRINCIPAL
 EDIFICI COMPLEMENTARI
 ENTORN

MOLÍ D'EN VINYALS

MP-1

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ D'EN VINYALS

MP-1

DETERMINACIONS NORMATIVES

CATEGORIES DE PROTECCIÓ

7

EDIFICI PRINCIPAL	
VOLUMETRIA	
	MA
PERÍMETRE	
	MA
COBERTA	
FORMA	MA
MATERIAL	R
COLOR	R
FAÇANES	
COMPOSICIÓ	R
OFICIS	R
MATERIAL	R
TEXTURA	R
COLOR	R
ESTRUCTURA PORTANT	
	R
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL	
	R
ESPAIS I ELEMENTS INTERIORS	
Voltes planta soterrani	R
Voltes celler (planta baixa)	R
Portal d'arc de mig punt (planta baixa)	R
Revestiment rajoles cuina	MA
Miradors	R

ENTORN	
Safareig	R
Font (espai)	R
Frontal de ceràmica i imatge Sant Magí	MA

EDIFICIS COMPLEMENTARIS	
EDIFICI 1	
	R

MA

 CATEGORIA DE MANTENIMENT

R

 CATEGORIA DE RESPECTE

CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS

S'admeten els usos definits en l'article 104 bis de les Normes Urbanístiques de la Modificació Puntual de les NNSS de Planejament de Torrelavit per a la regulació dels usos en els molins paperers.

MP-2 MOLÍ XIC

MOLÍ XIC

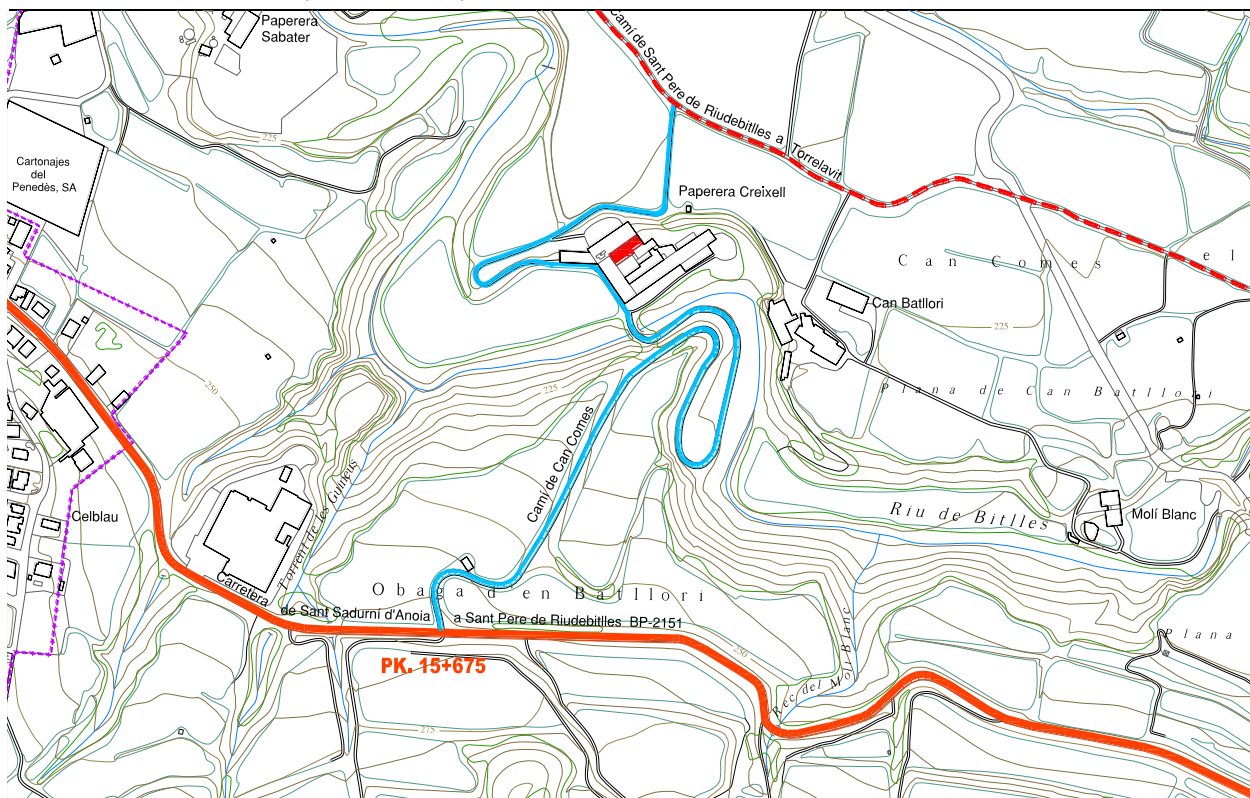
(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2

IDENTIFICACIÓ

1

COORDENADES UTM X=392.687,84 Y=4.589.678,59

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
TIPOLOGIA Antic molí paperer actualment integrat en un conjunt d'edificis industrials en desús. Tipologia de molí de planta rectangular compost de tres plantes d'alçada, dues de les quals són miradors distribuïts en dues crugies de sis pilars centrals. S'aparta de les tipologies comunes dels molins de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles.	Amb moltes transformacions.
OBRA MAJOR Planta rectangular de 30 m x 12 m amb orientació nord-est/sud-oest. Dues crugies perpendiculars a les façanes nord-est i sud-oest. Planta baixa i dues plantes de miradors. Escala central de quatre trams que comunica les tres plantes. Coberta a dues vessants amb el carener perpendicular a les façanes nord-oest i sud-oest. Accés central situat a la façana sud-est. Volum de l'habitatge del propietari adossat a la cara sud-est, en part ocupant la nau del molí.	Deficiències generalitzables en totes les plantes. En general, tot el molí presenta estat d'abandonament amb algunes parts en estat ruïnós.
SISTEMA CONSTRUCTIU Parets perimetrals de paredat comú i formació de ventanes amb obra de maó massís. Sostres de les plantes baixa i primera formats amb jàsseres horitzontals, de fusta massissa i amb gelosia, bigues de fusta i bigues metàl·liques i revoltó de rajola. Reforços estructurals amb perfils metàl·lics. Al sostre del segon mirador, que conforma la coberta de l'edifici, jàsseres inclinades de fusta amb tornapunts suportades per les parets perimetrals i per sis pilars amb capitell de maó massís, bigues i llates de fusta i solera de rajola. Escala de volta de maó de pla. Coberta de teula àrab.	Els forjats presenten moltes deficiències amb parts importants en estat ruïnós. Els murs i pilars conserven la solidesa tot i presentar patologies. La coberta està en un estat mitjanament acceptable pendent de reformes imprescindibles.
FAÇANES Façanes compostes sobre eixos verticals. Obertures d'arc rebaixat. Miradors, de 28x10 ventanes perimetrals i 6 ventanes a cada pinyó, seguint la inclinació de la coberta, al mirador superior. Obertures tapiades degut als edificis adossats al nucli. Paraments plans.	Parament amb desperfectes. Obertures tapiades degut als edificis adossats al nucli. Restes de tancaments de vidre i porticons en mal estat.
INTERIORS Planta baixa amb el rec que travessa el molí en direcció nord-est/sud-oest fins a la bassa adossada a la cara nord-est del molí. Moles de pedra i restes de piles holandeses a totes les plantes del molí. Restes dels ganxos que definien tres nivells de tesses al mirador superior. Tot l'edifici està actualment sense utilitzar.	Amb moltes transformacions. En general, en mal estat.

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
MATERIALS	
Parets de paredat comú. Formació d'obertures de les ventanes amb maó massís. Pilars de maó massís. Jàsseres i bigues de fusta. Bigues metàl·liques. Teula àrab.	Parcialment en mal estat.
INSTAL·LACIONS I SERVEIS	
Aigua, gas, electricitat i telefonia.	
ENTORN	
A la cara nord-est del molí està situada la bassa i les restes d'una roda o rodet d'aigua vertical de fusta.	
CONTEXT	
El molí forma actualment part del conjunt d'edificacions de l'antiga paperera Batllori situades en sòl no urbanitzable.	
ACCESSIBILITAT	
S'accedeix al molí des del PK 15+675 de la carretera BP-2151 a través d'un camí de terra (Camí de Cal Comas) i des del camí pavimentat que va de Torrelavit a l'Altra Banda al terme municipal de Sant Pere de Riudebitlles, igualment a través d'un camí de terra.	
SITUACIÓ DE RISC	
Proper a zona inundable període de retorn 500 anys.	

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2

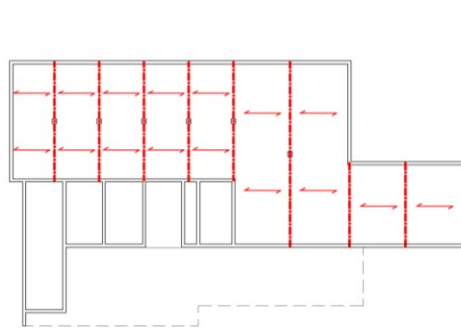
DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

2

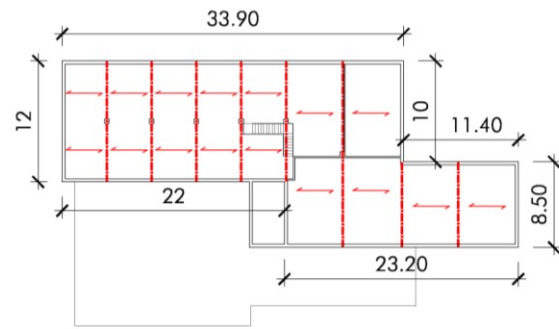
DESCRIPCIÓ FÍSICA

ESTAT DE CONSERVACIÓ

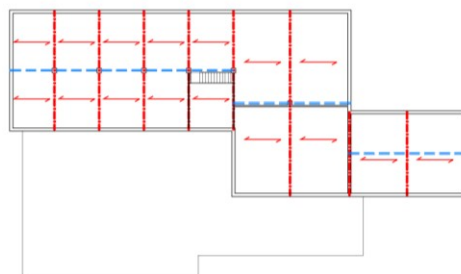
ESQUEMA DE LES PLANTES

Planta Baixa

Planta Primera

Planta 1r Mirador

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Principi del segle XX.

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

L'intendent General de Catalunya, el dia 11 d'octubre de 1790, fa la concessió d'establiment a precari a favor de PERE ROVIRA, llaurador de Sant Pere de Riudebitlles, amb la facultat de construir el molí paperer, que se suposa que estava situat on avui s'aixeca el Molí Xic.

Es coneix una declaració feta davant notari per part de tres mestres de cases de Sant Pere de Riudebitlles en la qual exposen que el 31 de desembre de 1795 van començar a treballar en la construcció del molí a compte de PERE ROVIRA a la partida anomenada Mas Tarascó. En la mateixa declaració, consta que des del dia esmentat PERE ROVIRA va fer construir un aqüeducte o mina des del Molí d'en Vinyals fins al propi (Molí d'en Rovira). Tot i les notícies històriques fins aquí ressenyades, les característiques constructives de l'edifici actual no es corresponen a les d'un molí paperer de finals del segle XVIII, sinó a una construcció bastida els primers anys del segle XX.

A principi del segle XX, es coneix que el Molí Xic va passar a la família BATLLORI. La rierada de 1940 va malmetre la resclosa i el rec que feien funcionar el Molí Xic i el Molí Blanc. Aquest any es va construir una resclosa nova. Segons J. Esteve i M. Ribas, el molí va fabricar paper d'estrassa fins a 1960 i bobines de paper biclasse per a cartró ondulat, aproximadament fins a 1990, quan va parilitzar la producció. Actualment el Molí Xic és propietat dels Creixell de Sant Pere de Riudebitlles.

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

Al morir JOAN B. BATLLORI el 1939, l'explotació del Molí Xic va ser continuada per la seva esposa Manuela Massana Massanell (1899-1984) i els seus fills Eulàlia, Antònia i Berenguer.

BIBLIOGRAFIA

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuana. Barcelona 1972.

El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

LLORAC I SANTIS, SALVADOR. *Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès*. Ajuntament de Torrelavit. 2003.

Programa de Festa Major 2005. Ajuntament de Sant Pere de Riudebitlles. 2005.

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

MOLÍ XIC

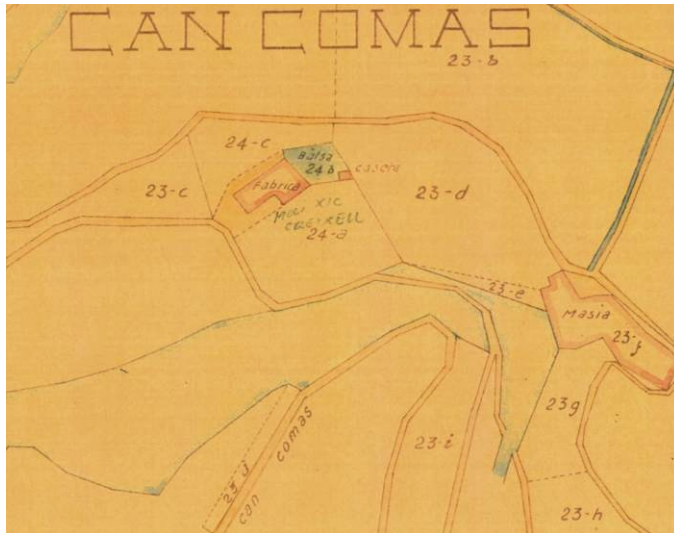
(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral

Imatge extreta del Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit, 2006

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT****REF. CADASTRAL POLÍG. PARCEL. FINCA**

3995101CF9839N0001XJ

URBANA

3995101CF9839N000ZH

RÚSTICA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 13. Indústries existents.

USOS**ÚS ACTUAL**

En desús.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí i fàbrica de paper. Habitatge del propietari i de l'encarregat.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat per l'empresa propietària.

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2**VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

El MOLÍ XIC, pel fet de ser el molí paperer més modern de Torrelavit i d'estar pensat més com a fàbrica que com a antic molí, s'aparta tipològicament de la resta de molins, sobretot per l'absència de soterrani, i aporta alguns elements nous com són la incorporació del maó vist en la formació de la seqüència de ventanes i en els pilars del mirador superior, així com la composició dels dos pinyons de l'edifici amb ventanes escalonades seguint el perfil, el qual confereix al mirador superior un aspecte singular.

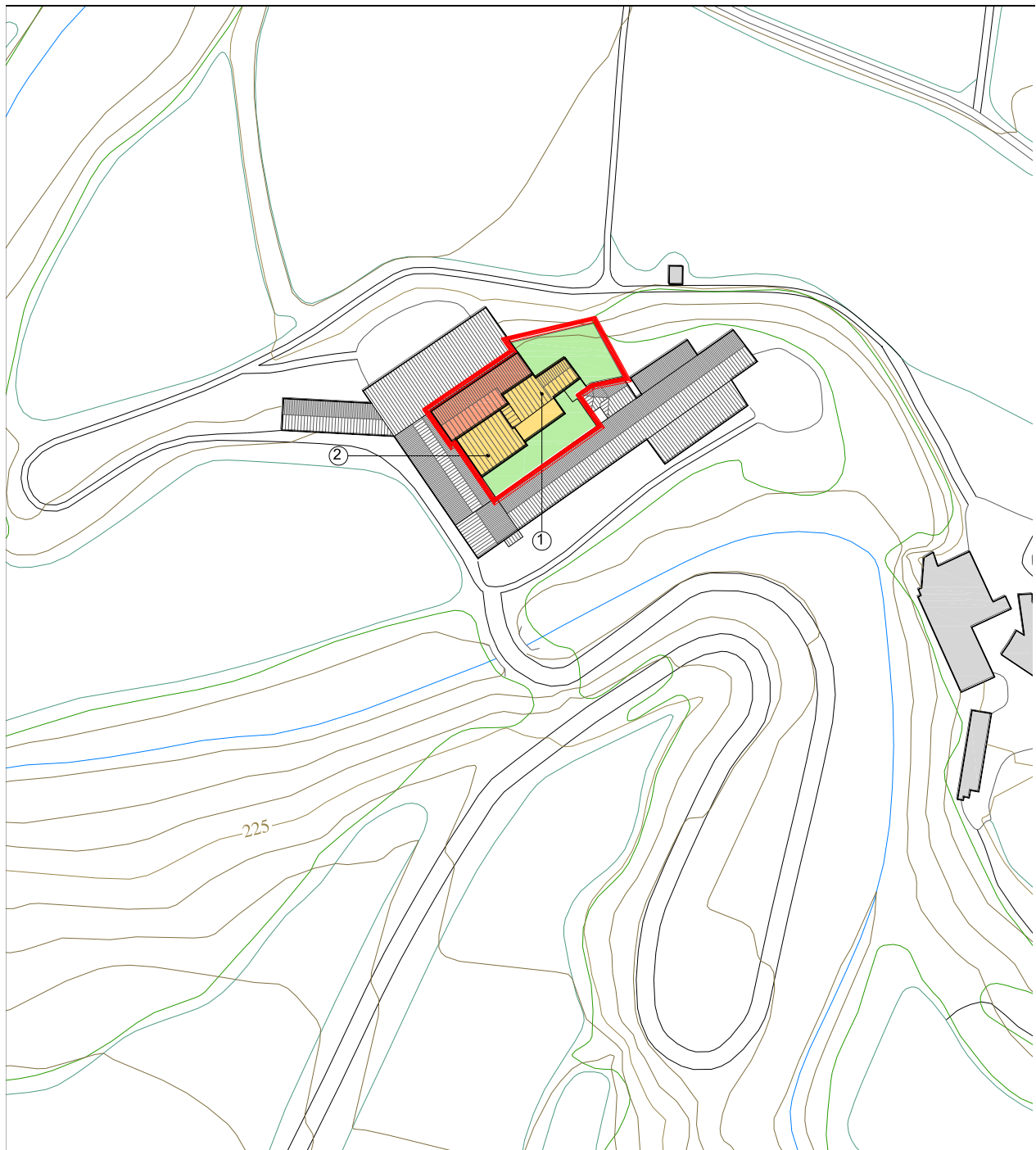
MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

— ÀMBIT DE PROTECCIÓ
 EDIFICI PRINCIPAL
 EDIFICI COMPLEMENTARI
 ENTORN

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

MP-2

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ XIC

(MOLÍ D'EN ROVIRA / MOLÍ D'EN BATLLORI)

MP-2DETERMINACIONS NORMATIVES
CATEGORIES DE PROTECCIÓ**7**

EDIFICI PRINCIPAL		ENTORN	
VOLUMETRIA		Bassa	R
	MA	Roda d'aigua vertical	R
PERÍMETRE			
	MA		
COBERTA			
FORMA	MA		
MATERIAL	R		
COLOR	R		
FAÇANES			
COMPOSICIÓ	R		
OFICIS	R		
MATERIAL	R		
TEXTURA	R		
COLOR	R		
ESTRUCTURA PORTANT			
	R		
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL			
	R		
ESPAIS I ELEMENTS INTERIORS			
Moles de pedra	MA		
Rec	MA		
Mirador superior	R		

EDIFICIS COMPLEMENTARIS	
EDIFICI 1	R
EDIFICI 2	D

MA	CATEGORIA DE MANTENIMENT
R	CATEGORIA DE RESPECTE
D	CATEGORIA DE DEMOLICIÓ

CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- ESTABLIMENT HOTELER (2)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

MP-3 MOLÍ BLANC

MOLÍ BLANC

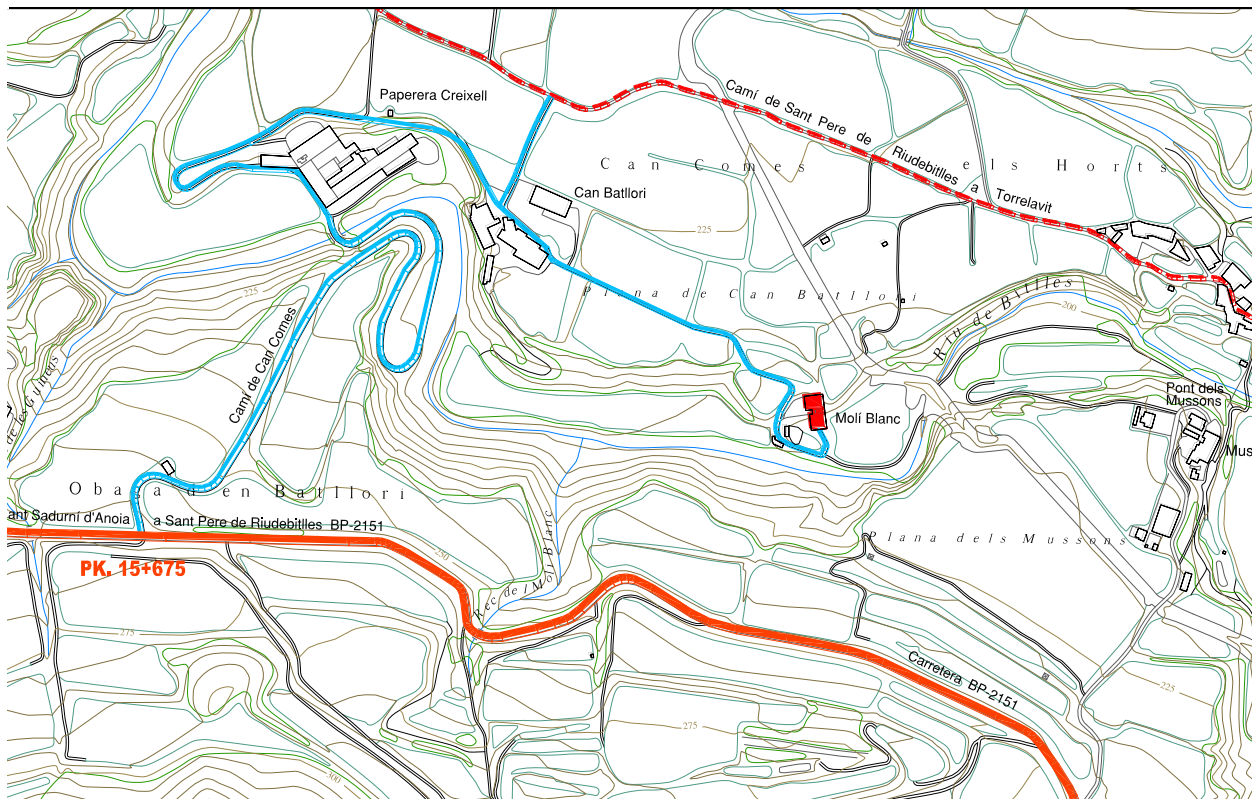
(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3

IDENTIFICACIÓ

1

COORDENADES UTM X=393.173,05 Y=4.589.428,26

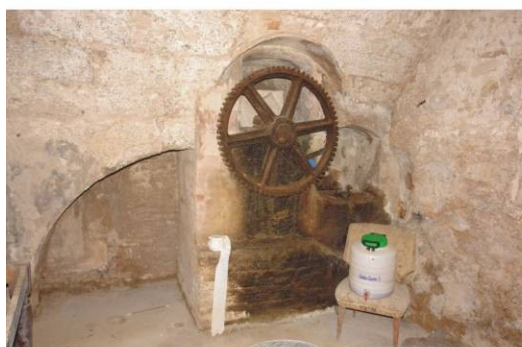
MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****TIPOLOGIA**

Antic molí paperer aïllat envoltat de camps. Tipologia de molí format per dos cossos de tres plantes d'alçada construïts en diferent època units per un cos d'escala. Cos antic situat al sud, més proper al riu, amb mirador de tres crugies de quatre pilars centrals i cos modern situat al nord de dues crugies de tres pilars centrals.

En bon estat.

OBRA MAJOR**Cos sud:**

Planta quadrada de 16 m x 16 m amb façana orientada a sud. Tres crugies perpendiculars a la façana principal, la de ponent més llarga, i una crugia paral·lela i adossada a la cara nord. Planta baixa (semisoterrani), planta primera i una planta de miradors. Escala de dos trams situada al fons de la crugia central que comunica la planta baixa i la planta primera. Coberta a dues vessants amb el carener paral·lel a la façana principal.

En bon estat.

Cos nord:

Planta rectangular de 18,5 m x 14 amb orientació est-oest. Dues crugies perpendiculars a les façanes est i oest. Planta baixa i dues plantes de miradors. Coberta a dues vessants amb el carener perpendicular a les façanes est i oest. Cos d'escala de quatre trams situada entre dos cossos, que dona servei a les plantes del cos nord i al mirador del cos sud, sota de la qual hi ha les restes d'una turbina. Roda d'aigua vertical de fusta i rec situats a la cara nord del cos sud, en l'espai, actualment cobert, que queda entre els dos edificis.

SISTEMA CONSTRUCTIU**Cos sud:**

Parets perimetrals de paredat comú i cantoneres de pedra. Volta de pedra de canó seguit a la planta baixa (semisoterrani) de la crugia paral·lela a la façana principal. Sostres de les plantes baixa i primera formats amb bigues de fusta i revoltó de rajola. Sostre del mirador que conforma la coberta de l'edifici amb jàsseres inclinades i dos cavalls (a la crugia central) de fusta suportats per les parets perimetrals i quatre pilars centrals; bigues i llates de fusta amb la teula col·locada a llata per canal. Escala de volta de maó pla. Coberta de teula àrab.

En bon estat. Deficiències pròpies d'un edifici en gran part sense ús.

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****SISTEMA CONSTRUCTIU****Cos nord:**

Parets de paredat comú i formació de ventanes amb obra de maó massís. Sostres de les plantes baixa i primera formats amb jàsseres metàl·liques que descansen sobre les parets perimetrals i tres pilars centrals amb capitell de maó massís, bigues metàl·liques i revoltó de rajola. Sostre del mirador superior que conforma la coberta de l'edifici amb jàsseres inclinades de fusta suportades per pilars perimetrals i tres pilars centrals amb capitell de maó massís, bigues i llates de fusta i solera de rajola. Coberta de teula àrab. Escala principal entre els dos cossos de maó de pla.

En bon estat. Deficiències pròpies d'un edifici en gran part sense ús.

FAÇANES**Cos sud:**

Façanes compostes sobre eixos verticals. Portal central d'accés d'arc rebaixat amb restes de brancals de pedra i obertura d'arc rebaixat a la crugia de llevant de la planta baixa. Balcó ampitador, sobre el portal d'entrada, a la planta primera. Restes d'antic rellotge de sol. Obertures allindades i d'arc rebaixat. Mirador de 8x8 ventanes perimetrals i 5 ventanes a cada pinyó. Cantoneres de pedra. Ràfec perimetral. Paraments plans.

Paraments amb desperfectes. Molts tancaments en estat precari.

Cos nord:

Façanes compostes sobre eixos verticals. Obertures d'arc rebaixat. Planta baixa amb 8 obertures petites a la cara de ponent (dues transformades en portal). 3 obertures grans a la cara de llevant, 4 obertures semisoterrades a la cara nord i 2 obertures a la cara sud. Planta del primer mirador amb 12x8 ventanes perimetrals dues cegades pel cos de l'escala. Planta del segon mirador amb 16x12 ventanes perimetrals amb tres cegades pel cos d'escala. Restes de l'antiga barana de terrat que coronava el primer mirador, la qual es va cegar al construir la planta del segon mirador. Paraments plans en les dues plantes inferiors i amb reguixos dels matxons de maó a la planta del segon mirador.

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****INTERIORS****Cos sud:**

Planta baixa actualment ocupada pel vestíbul d'entrada i l'escala a la crugia central, la cuina-menjador a la crugia de llevant i amb la resta de crugies sense usos concrets. Interessant volta de pedra a la crugia paral·lela a la façana principal. Paraments amb restes d'elements de pedra. Planta primera destinada a habitatge amb la sala a la crugia central i dormitoris i bany a les laterals. A la planta del mirador, restes dels ganxos que defineixen tres nivells de tesses.

Cos nord:

Totes les plantes són diàfanes i actualment no es destinen a cap ús concret. A les dues plantes dels miradors, restes dels ganxos que defineixen quatre nivells de tesses al primer mirador i dos nivells al segon.

Espai entre el cos nord i el cos sud:

Escala de quatre trams, amb barana de ferro de barres verticals sota la qual hi ha l'antiga turbina. Rec i roda d'aigua vertical de fusta adossada a la cara nord del molí antic, ocupant actualment un espai cobert. Moles de pedra.

Amb deficiències. En general, en estat acceptable.

MATERIALS**Cos sud:**

Parets de paredat comú i cantoneres de pedra. Elements interiors de pedra. Volta de pedra de canó seguit. Jàsseres i bigues metàl·liques. Jàsseres i bigues de fusta. Teula àrab.

Cos nord:

Parets de paredat comú. Formació de les obertures de les ventanes i pilars de maó massís. Jàsseres i bigues metàl·liques i bigues de fusta. Teula àrab.

En general, en estat acceptable.

INSTAL·LACIONS I SERVEIS

Aigua, gas, electricitat i telefonia.

ENTORN

Adossada a la cara de ponent del cos nord està situada l'antiga bassa, actualment plena de terres, sustentada pel cantó de sud per una estructura d'arcs de maó. A sud-oest de les edificacions del molí s'aixequen dos coberts destinats a quadra de cavalls i a galliners.

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3

DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

2

DESCRIPCIÓ FÍSICA

ESTAT DE CONSERVACIÓ

CONTEXT

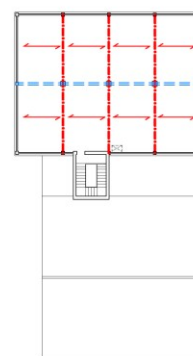
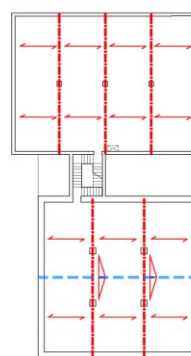
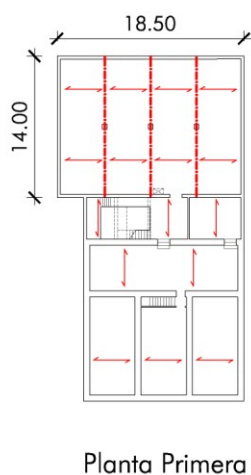
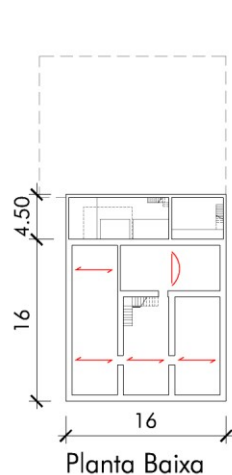
El molí, molt proper al curs del riu de Bitlles, està situat en un paratge envoltat de camps, per sota de la plana de Can Batllori sense edificacions properes.

ACCESSIBILITAT

Els dos possibles camins d'accés al molí passen per Can Batllori. Un té l'origen en el PK 15+675 de la carretera BP-2151 a través del camí de terra (Camí de Cal Comes). L'altre és el que s'accedeix des del camí pavimentat que va de Torrelavit a l'Altra Banda al terme municipal de Sant Pere de Riudebitlles.

SITUACIÓ DE RISC

Proper a la zona inundable, període de retorn 500 anys.

ESQUEMES DE PLANTES

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Segle XVIII / Mitjan segle XIX / Principis segle XX

HIPÒTESI DE L'EVOLUCIÓ CONSTRUCTIVA

De la lectura de les construccions existents, se'n desprèn les següents hipòtesis de la seva evolució constructiva:

- La construcció paperera més antiga, possiblement sobre les bases d'un antic molí fariner, és el cos situat al sud, més proper al riu. Inicialment, estava format per dues crugies perpendiculars a la façana principal orientada a sud i una crugia posterior paral·lela a la façana principal. Aquesta construcció cronològicament es pot datar de finals del segle XVIII.
- Posteriorment, el molí es va ampliar pel cantó de ponent amb una nova crugia, de major llargària que les anteriors, perpendicular a la façana, i que es deuria construir a mitjan del segle XIX.
- A principis del segle XX, el molí es va ampliar amb el cos de miradors situat al nord, el qual inicialment estava conformat per dues plantes a les quals d'immediat s'hi va afegir una segona planta. Resten, com a testimoni d'aquesta darrera ampliació, els vestigis de l'antiga barana de terrat que coronava el primer mirador, la qual es va cegar al construir-se el segon, la cornisa exterior i el paviment amb pendents de la planta del segon mirador.

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

Segons un document de la Cort del Batlle de l'any 1680, podria tractar-se d'un antic molí fariner.

L'any 1766 el Molí Blanc era propietat de PAU COMAS i estava arrendat a Pau Vinyals que, més tard (1793), va construir el Molí d'en Vinyals. En el cens de les fàbriques de paper de Catalunya de l'any 1775, hi consta el Molí Blanc com a fàbrica parada amb una producció anual de 1.200 raimes. El propietari era FRANCISCO COMAS i el balaire Isidre Borrás. A l'estadística oficial de molins paperers de 1860 hi consta el Molí Blanc dedicat a la fabricació de paper d'estrassa.

Segons J. Esteve i M. Ribas, al Molí Blanc es va fabricar paper de barba des del segle XVIII fins al XX, que passà a fer paper d'estrassa. La producció es va aturar al voltant de 1970.

El Molí Blanc actualment és propietat i residència de David Herrerias.

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

En relació amb PAU VINYALS, vegeu la fitxa 1 del Molí d'en Vinyals.

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3**BIBLIOGRAFIA**

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuanà. Barcelona 1972.

El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, JOAN i MORERA ARRUFAT, LLUÍS. *L'arquitectura paperera al Penedès. Un patrimoni oblidat*. Miscel·lània Penedesenca, any 1988/2 Vol. XII.

CARBONELL i VIRELLA, Vicenç. *Notícia dels molins fluvials del Penedès (Barcelona)*. Miscel·lània Penedesenca, any 1996.

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral

Imatge extreta del Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT****REF. CADASTRAL POLÍG. PARCEL. FINCA**3193001CF9839S0001EW
3193001CF9839S0000WQURBANA
RÚSTICA**DADES URBANÍSTIQUES****QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 10 Protecció Agrícola.

USOS**ÚS ACTUAL**

Cos sud: Habitatge unifamiliar en planta baixa i primera. Planta de miradors en desús. Cos nord: En desús.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí fariner. Molí paperer. Fàbrica de paper.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat pel propietari.

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3**VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

En el cas del MOLÍ BLANC, s'afegeixen als valors del conjunt de molins, d'una banda, els valors específics d'una construcció que es manté aïllada sense implantacions industrials al seu entorn, ubicada en un paratge envoltat de camp especialment tranquil i reclòs. D'altra banda, s'afegeixen també com a valors rellevants unes architectures relativament ben conservades, amb dos volums edificats que permeten lectures prou clares de les èpoques de construcció i de les activitats que s'hi van desenvolupar i que defineixen amb encert espais d'interès específic com són, per exemple, totes les estructures del molí antic i els miradors del cos més modern amb la utilització de maó vist.

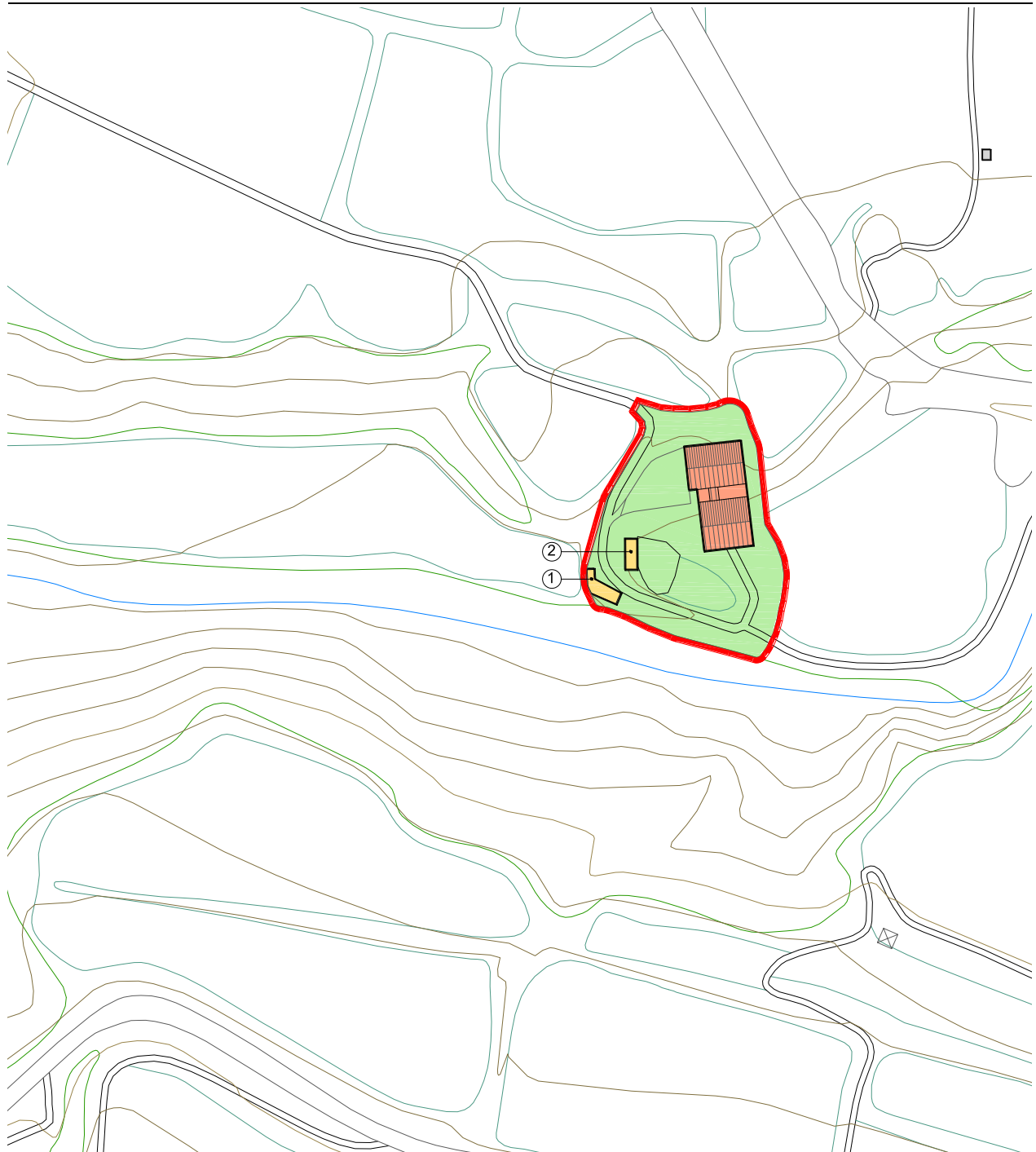
MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

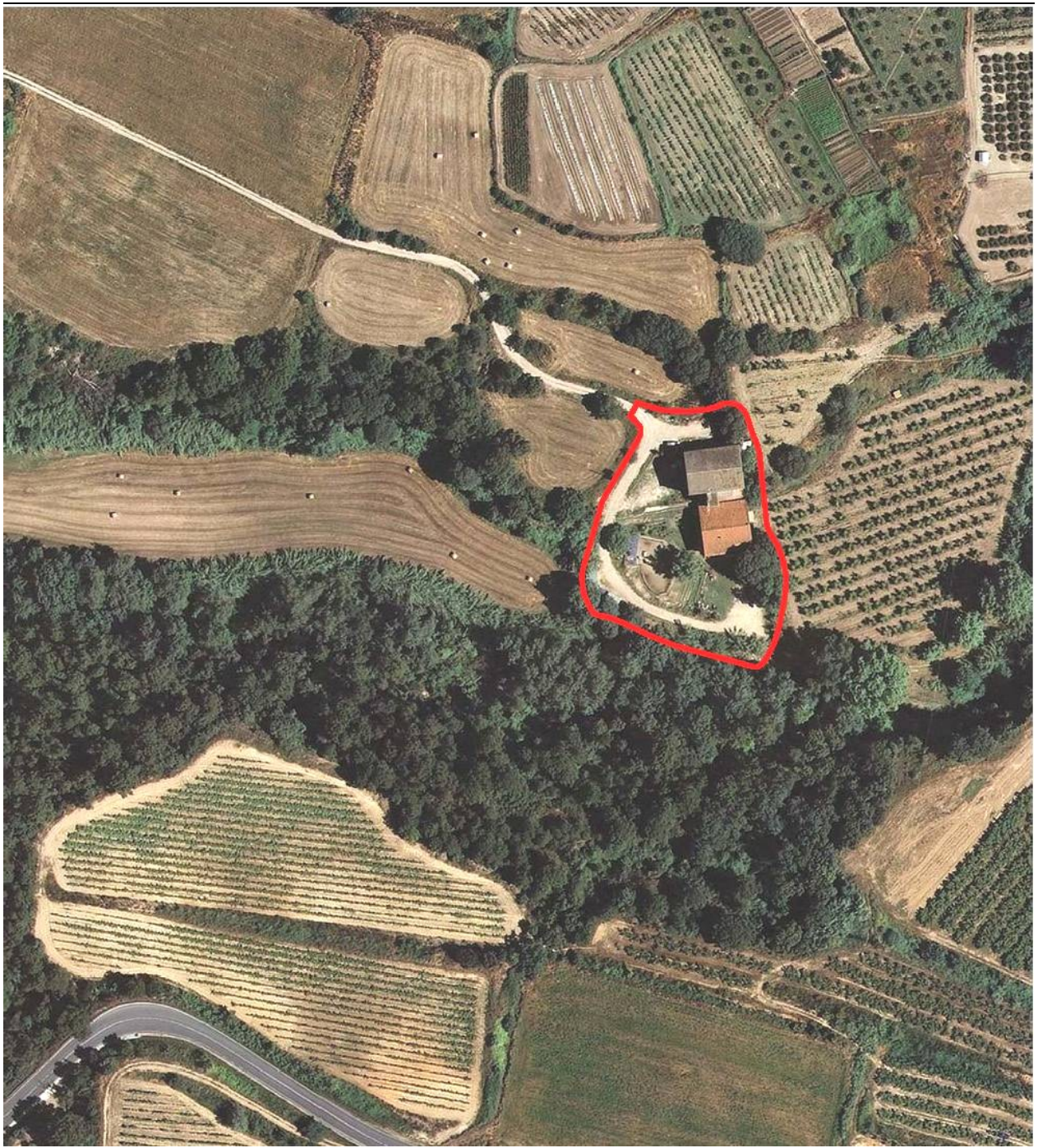
MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

MP-3

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ BLANC

(MOLÍ DE CAL COMAS / MOLÍ D'EN COMAS)

MP-3DETERMINACIONS NORMATIVES
CATEGORIES DE PROTECCIÓ**7**

EDIFICI PRINCIPAL		ENTORN	
VOLUMETRIA		Bassa	R
	MA		
PERÍMETRE			
	MA		
COBERTA			
FORMA	MA		
MATERIAL	R		
COLOR	R		
FAÇANES			
COMPOSICIÓ	R		
OFICIS	R		
MATERIAL	R		
TEXTURA	R		
COLOR	R		
ESTRUCTURA PORTANT			
	R		
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL			
	R		
ESPAIS I ELEMENTS INTERIORS			
Volta de pedra de canó seguit (cos sud)	MA		
Rec	R		
Roda d'aigua vertical	R		
Moles de pedra	MA		
Mirador del cos sud	R		
Miradors del cos nord	R		

EDIFICIS COMPLEMENTARIS

EDIFICIS 1 i 2

S

MA CATEGORIA DE MANTENIMENT**R** CATEGORIA DE RESPECTE**S** CATEGORIA DE SUBSTITUCIÓ**CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS**

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- ESTABLIMENT HOTELER (2)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

MP-4 MOLÍ D'EN RODA

MOLÍ D'EN RODA

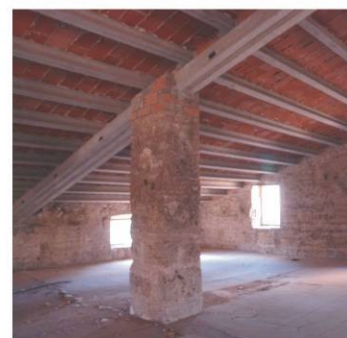
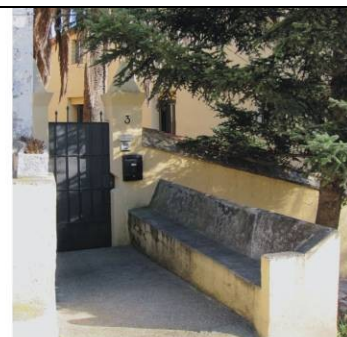
(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ D'EN RODA

(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
TIPOLOGIA Antic molí paperer aïllat proper al centre urbà de Torrelavit a la llera del riu de Bitlles. Tipologia de molí de planta rectangular compost de planta soterrani, planta baixa i tres plantes pis. Mirador de tres crugies de sis pilars centrals.	Totalment transformat. Manté únicament el volum.
OBRA MAJOR Planta rectangular de 20,65 m x 16 m amb orientació est-oest. Possiblement tres crugies perpendiculars i una paral·lela a la façana principal. Planta soterrani, planta baixa i tres plantes pis totalment transformades. Escala principal central fins a la planta segona. Escala secundària d'un tram situada a l'extrem nord-est. Coberta a dues vessants amb el carener paral·lel a les façanes est i oest. Cos complementari de planta baixa adossat a la façana oest.	En bon estat.
SISTEMA CONSTRUCTIU Parets perimetrals de paredat comú amb cantoneres de pedra. Plantes totalment reformades a les quals no s'ha accedit excepte la planta que es correspondria al mirador superior. Coberta reformada i sobreaixecada amb bigues de formigó pretensat i encadellat ceràmic, que va substituir l'antiga formada per jàsseres i bigues de fusta. Pilars de pedra suplementats superiorment amb maó. Coberta de teula àrab.	En bon estat.
FAÇANES Façanes sensiblement compostes sobre eixos verticals. El portal d'accés possiblement deuria estar situat a la façana de ponent del molí. Actualment la porta principal s'obre a la cara sud de l'edificació i una porta secundària a la cara de llevant. Escala d'accés a la planta primera adossada a la façana de llevant. Obertures allindades de dimensions diverses, predominant les que domina la component vertical. Tres balcons ampitadors oberts a la façana sud. Mirador superior sota coberta de 4x3 ventanes perimetrals. Cantoneres de pedra i ampit de pedra a una de les finestres de la façana de ponent. Paraments plans.	En bon estat.

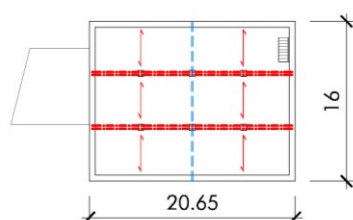
MOLÍ D'EN RODA

(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
INTERIORS	
No s'ha accedit als interiors a excepció de la planta del mirador superior (sota coberta), actualment una planta diàfana composta de tres crugies amb 6 pilars de pedra centrals. Actualment, la planta baixa i les dues primeres plantes estan destinades a l'ús d'habitatge ubicant-s'hi l'habitatge dels propietaris i del fill. La planta del mirador de sota coberta està sense utilitzar.	Amb moltes transformacions. En bon estat.
MATERIALS	
Parets de paredat comú. Pilars de pedra. Forjat de coberta amb biguetes pretensades i encadellat ceràmic. Teula àrab.	En bon estat.
INSTAL·LACIONS I SERVEIS	
Aigua, gas, electricitat i telefonia.	
ENTORN	
A la façana nord del molí, hi ha restes d'una gran roda d'aigua vertical de fusta d'aproximadament 6 m de diàmetre i entre 1,5 i 2 m d'amplada. En aquesta mateixa situació, hi ha restes de l'antic rec.	
CONTEXT	
El molí, situat molt a prop del riu de Bitlles, està emplaçat al carrer de Migdia, al centre de Torrelavit, a cinquanta metres de la plaça de Sant Marçal.	
ACCESSIBILITAT	
S'accedeix al molí per la carretera BV-2246 d'accés al poble de Torrelavit des del PK 14+200 de la BP-2151 de Sant Sadurní d'Anoia a Sant Pere de Riudebitlles.	
SITUACIÓ DE RISC	
Proper a la zona inundable període de retorn 500 anys.	
ESQUEMA DE PLANTES	

Planta 2n Mirador

MOLÍ D'EN RODA

(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Principi del segle XIX (1803).

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

L'intendent general de Catalunya, el 14 de setembre de 1803, va atorgar a JERONI ROMEU, paperaire de Santa Maria de Lavit, la facultat de construir un molí paperer, amb dues o més tines, al paratge anomenat "Sota les Eres", valent-se de les aigües que comprenien el salt que havia comprat als Creixell i les d'una font propera. S'estableix la condició d'estar construït en el termini d'un any i la prestació de cens va quedar fixada en quinze rals de billó cada any. L'any 1950 es va reformar i sobreaixecar la coberta substituint les jàsseres i bigues de fusta per bigues de formigó pretensat i encadellat ceràmic. A l'estadística oficial de molins paperers de 1860 hi consta el Molí d'en Roda amb el nom de Molí d'en Jeroni.

Segons J. Esteve i M. Ribas, al Molí d'en Roda es va fabricar paper de barba, d'estrassa, d'estrasseta amb assecatge amb vapor i d'estrasseta setinada successivament. Durant la segona meitat del segle XIX es va dedicar a la indústria tèxtil, reemprenent l'activitat paperera que es va mantenir fins a la dècada de 1980, en què va tancar definitivament.

A principi del segle XXI, la segona planta es va transformar en habitatge. Durant aquestes obres es van buidar les plantes soterrani i baixa eliminant totes les piles, engranatges i màquines. Restava una mola de pedra i el moló d'una pila holandesa al jardí. El Molí d'en Roda actualment és propietat de la família Olivé.

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

És possible que els ROMEU siguin originaris de Sant Martí Sadevesa i que es traslladessin a viure a la Poble de Claramunt.

L'any 1783 JERONI ROMEU intenta aconseguir la construcció del molí aprofitant l'aigua que anava des del salt del molí paperer de Pau Comas fins al molí fariner de Pau Creixell. L'any 1786, després de les corresponents tramitacions, la concessió de l'establiment es va denegar.

El 20 de desembre de 1798, Antoni Boloix va arrendar el Molí del Mig o Molí d'en Boloix a JERONI ROMEU, fabricant de paper blanc de Lavit, el qual s'obligava a donar cada any a Boloix una raima de paper floret, com també a mantenir al seu càrrec els arreu de la bomba –a excepció del canó d'aram–, el colferro del manador i la guia de la premsa del molí. El preu de l'arrendament es va fixar en 3.000 lliures barcelonines, de les quals JERONI ROMEU n'avançà la meitat.

BIBLIOGRAFIA

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuvana. Barcelona 1972.

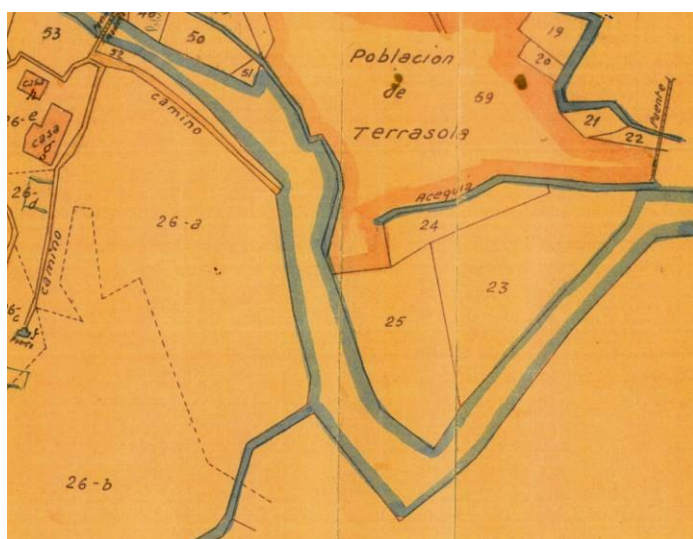
El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

LLORAC I SANTIS, SALVADOR. *Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès*. Ajuntament de Torrelavit. 2003.

MOLÍ D'EN RODA

(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****BIBLIOGRAFIA***Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall.* Ajuntament de Torrelavit. 2006ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial.* Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.**DOCUMENTACIÓ GRÀFICA**

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la *Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral*

Imatge extreta del *Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall.* Ajuntament de Torrelavit. 2006

MOLÍ D'EN RODA

(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4**DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS****4****PROPIETAT**

REF. CADASTRAL	POLÍG.	PARCEL.	FINCA
3792101CF9839S0001MW			URBANA
3792101CF9839S0002QE			URBANA
3792101CF9839S0003WR			URBANA
3792101CF9839S0000XQ			RÚSTICA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 11 Protecció de riera

USOS**ÚS ACTUAL**

Dos habitatges unifamiliars a les plantes primera i segona.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí paperer. Fàbrica de paper. Indústria tèxtil. Habitatge del propietari.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat per la família propietària.

MOLÍ D'EN RODA

(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4**VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

En el cas del MOLÍ D'EN RODA, tot i que l'edifici s'ha transformat en habitatges, s'afegeixen als valors del conjunt de molins, d'una banda la pròpia contundència volumètrica d'un edifici compacte de quatre plantes que forma part del paisatge urbà de Torrelavit, i de l'altra, la permanència d'alguns elements provinents de l'antiga activitat paperera que són aconsellables de recuperar com la gran roda d'aigua vertical i el rec.

MOLÍ D'EN RODA

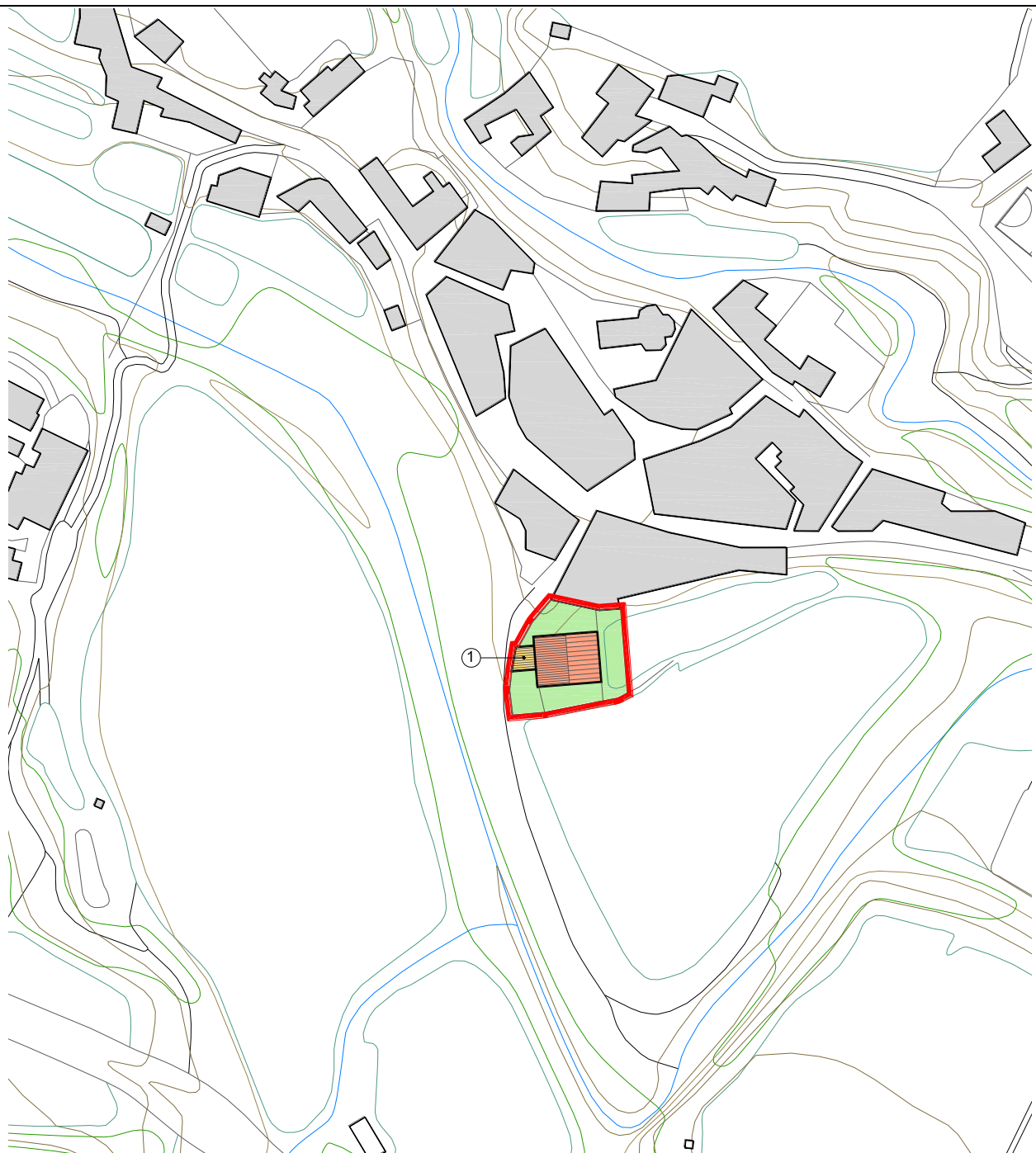
(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

— ÀMBIT DE PROTECCIÓ
 EDIFICI PRINCIPAL
 EDIFICI COMPLEMENTARI
 ENTORN

MOLÍ D'EN RODA

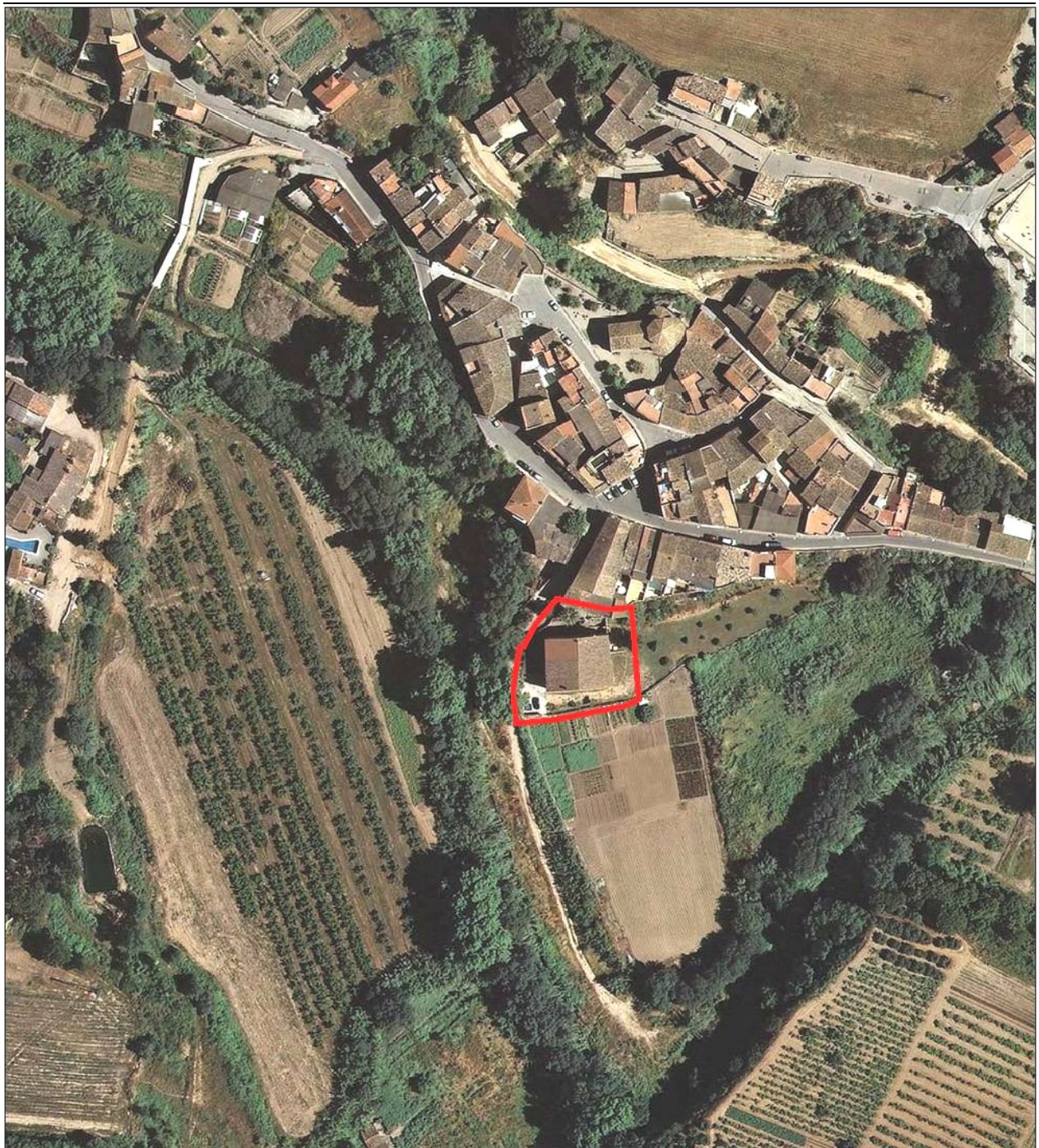
(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

MP-4

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ D'EN RODA

(MOLÍ DE CAN RODA / MOLÍ D'EN ROMEU / MOLÍ D'EN JERONI)

Carrer del Migdia, núm. 3

MP-4**DETERMINACIONS NORMATIVES
CATEGORIES DE PROTECCIÓ****7**

EDIFICI PRINCIPAL		ENTORN	
VOLUMETRIA		Roda d'aigua vertical	R
	MA	Rec	R
PERÍMETRE			
	MA		
COBERTA			
FORMA	MA		
MATERIAL	R		
COLOR	R		
FAÇANES			
COMPOSICIÓ	R		
OFICIS	R		
MATERIAL	R		
TEXTURA	R		
COLOR	R		
ESTRUCTURA PORTANT			
	R		
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL			
	R		

EDIFICIS COMPLEMENTARIS	
EDIFICI 1	R

MA	CATEGORIA DE MANTENIMENT
R	CATEGORIA DE RESPECTE

CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- ESTABLIMENT HOTELER (2)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

MP-5 MOLÍ PARELLADA

MOLÍ PARELLADA

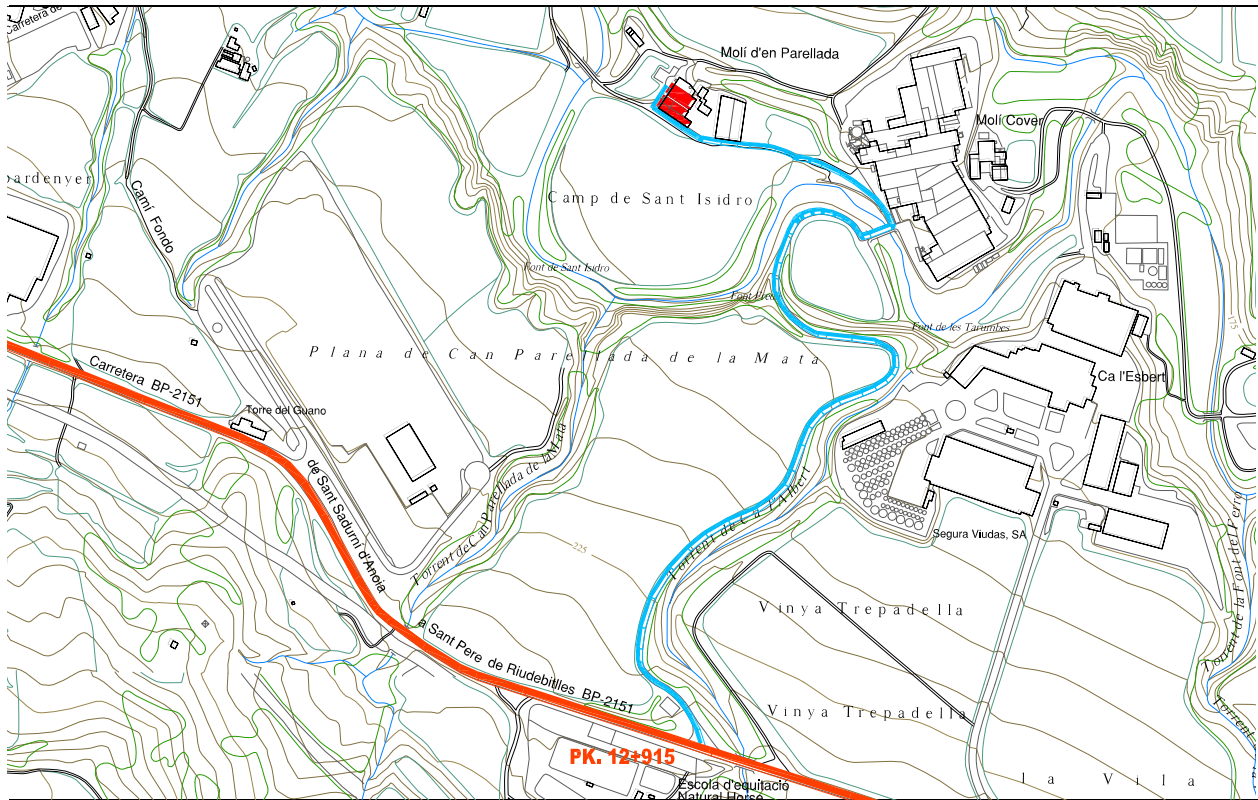
(MOLÍ DEL PARELLADA)

IDENTIFICACIÓ

MP-5

1

COORDENADES UTM X=394.687,03 Y=4.588.867,46

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

IDENTIFICACIÓ

MP-5

1

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

IDENTIFICACIÓ

MP-5

1

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
-------------------	----------------------

TIPOLOGIA

Antic molí paperer actualment amb altres construccions industrials adossades i aïllades conformant un recinte. Tipologia de molí format per dos cossos de tres plantes d'alçada amb miradors de dues crugies, de dos pilars centrals al cos sud-oest i de quatre pilars centrals al cos nord-est.

Amb moltes transformacions.

OBRA MAJOR

Dos cossos de planta rectangular de 25,25 m x 11,70 m el cos nord-est i de 25,25 m x 14,40 m el cos sud-oest, separats per un espai de 2 m en part edificat. Coberta a dues vessants de carener perpendicular a les façanes nord-oest i sud-est, en ambdós cossos. Planta baixa del cos sud-oest coincident amb el nivell de planta soterrani del cos nord-est. Planta primera del cos sud-oest coincident amb el nivell de la planta baixa del cos nord-est. Planta segona de mirador del cos sud-oest coincident amb el nivell de planta primera de mirador del cos nord-est. Planta segona de mirador al cos nord-est.

En mal estat a excepció de la coberta i forjats reformat.

SISTEMA CONSTRUCTIU

Parets perimetrals de paredat comú i formació de ventanes amb obra de maó massís. Parets interiors de tàpia. Voltes de maó d'arc rebaixat algunes amb llunetes i forjats de bigues de fusta i revoltó de rajola a la planta baixa del cos sud-oest i a la planta soterrani del cos nord-est. Sostre de la planta primera del cos sud-oest en gran part enderrocat amb restes de bigues de fusta i revoltó de rajola. Sostre de la planta baixa del cos nord-est format amb jàsseres i bigues de formigó pretensat i revoltó ceràmic prefabricat. Sostre de la planta segona de miradors del cos sud-oest, que forma la coberta de l'edifici, format amb jàsseres metàl·liques inclinades que descansen sobre pilars perimetrals adossats a la façana i sobre dos pilars centrals; bigues de formigó pretensat i encadellat ceràmic. La coberta nova d'aquest cos es va aixecar lleugerament en relació amb la de l'edifici antic.

En general en mal estat a excepció de les parts que s'han reformat i de les voltes actualment destinades a celler.

Sostre de planta primera de miradors del cos nord-est format amb jàsseres horitzontals de fusta que descansen sobre els testers de façana i sobre quatre pilars centrals; bigues de fusta i revoltó de rajola. Sostre de planta segona de miradors del cos nord-est que forma la coberta de l'edifici, format amb jàsseres horitzontals de fusta que descansen sobre testers de façana i sobre quatre pilars centrals; bigues i llantes de fusta i solera de rajola. Cobertes de teula àrab.

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
FAÇANES Façanes compostes sobre eixos verticals. Obertures allindades i d'arc rebaixat. Tres arcs de mig punt de nova formació a la façana nord-oest del cos sud-oest, i portal d'arc de mig punt. Mirador del cos sud-oest de 15x15 ventanes perimetrals i 4 ventanes al pinyó sud-est. Miradors del cos nord-est de 16x16 ventanes perimetrals (les de la cara nord-est tapiades) i 6 ventanes a cada pinyó. Façana sud-oest amb rellotge de sol de tons blaus i grocs i amb balconada longitudinal formada per una estructura de voltes rebaixades, en part sustentades per pilars i en part en voladís. Paraments plans.	Paraments deteriorats. Obertures sense tancaments. Edifici adossat al cos nord-est.
INTERIORS Planta soterrani amb voltes rebaixades antigament destinades a fabricació i actualment en part utilitzades per emmagatzematge de cava. Plantes baixa i primera de cos sud-oest destinades a tres habitatges actualment enderrocats. Plantes dels miradors del cos nord-est amb restes dels ganxos que defineixen dos nivells de tesses a cada mirador.	En mal estat. Espais reformats en bon estat i sense acabar.
MATERIALS Parets de paredat comú i tàpia. Algunes cantoneres de pedra. Formació d'obertures de ventanes amb maó massís. Voltes de maó. Jàsseres, bigues i llates de fusta. Jàsseres metàl·liques. Bigues de formigó pretensat. Revoltos de rajola i ceràmics prefabricats. Soleres de rajola i encadellats ceràmics. Teula àrab.	Malmesos a excepció dels que s'han utilitzat en les obres de reforma.
INSTAL·LACIONS I SERVEIS Aigua, gas, electricitat i telefonia.	
ENTORN Adossada a la cara nord-est està situada l'antiga bassa. A l'est del recinte s'aixequen dues naus de nova construcció.	
CONTEXT El molí forma actualment un recinte conjuntament amb dues naus de nova construcció. Al davant del molí, en un meandre del riu de Bitlles, hi ha un camp amb vinya plantada. Molt proper al molí s'aixeca, aigües avall del riu, el Molí del Mig.	

MOLÍ PARELLADA

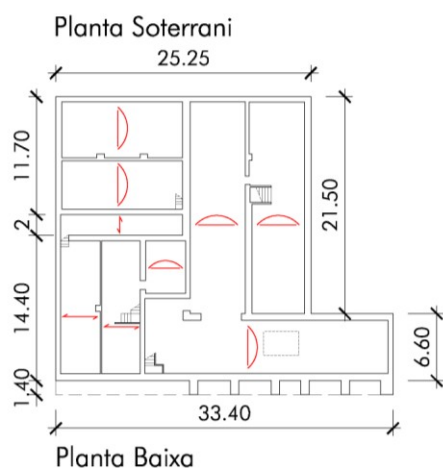
(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****ACCESSIBILITAT**

S'accedeix al molí des del PK 12+915 de la carretera BP-2151 a través d'un camí de terra que travessa el riu per un pont al davant del Molí del Mig. També es pot accedir al molí seguint la carretera BV-2246 d'accés al poble de Torrelavit, agafant després el carrer de J. J. Ràfols en direcció est i el camí que travessa el riu per un pont proper al molí.

SITUACIÓ DE RISC

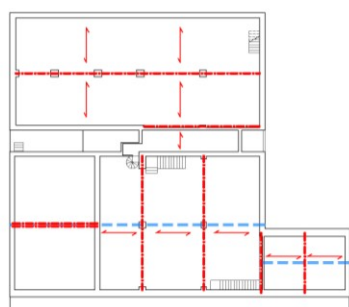
Proper a la zona inundable, període de retorn 500 anys.

ESQUEMA DE PLANTES

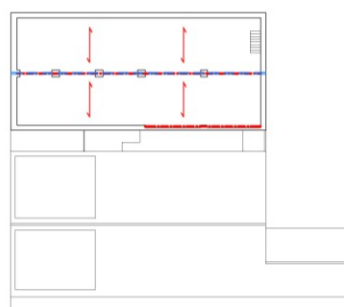
Planta Baixa

Planta Primera

Planta 1r Mirador

Planta 2n Mirador

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Segle XVIII.

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

L'any 1749 JOSEP PARELLADA rep el permís d'accedir a l'aigua del riu per fer moure un molí fariner que després passaria a ser paperer. L'any 1766 el Molí Parellada funcionava com a molí paperer, era propietat de JOSEP PARELLADA DE LA MATA i estava arrendat a Pau Carbó. En el cens de les fàbriques de paper de Catalunya de l'any 1775 hi consta el Molí Parellada com a fàbrica en funcionament, amb una producció anual de 1.000 raimes. El propietari era JOSEP PARELLADA i el balaire, Josep Carbó. Del seu fill Pau Carbó es conserva una filigrana de 1794. El 16 de juliol de 1806, Margarida, vídua de CRISTÒFOL PARELLADA i el seu fill PAU PARELLADA confessen tenir un molí paperer que abans fou molí batà a Santa Maria de Lavit. A l'estadística oficial de molins paperers de 1860 hi consta el Molí Parellada. Vers 1880 va ser arrendat per Bonastre. L'any 1934 va ser arrendat a l'empresa Guarro i alguns anys va estar parat. Entre 1943 i 1983 va ser propietat dels germans Ventura, que fabricaven paper de filtre i el 1984 va passar a Filtevim fins que va tancar.

Segons J. Esteve i M. Ribas, el Molí Parellada era a finals del segle XIX un dels més importants de la conca del Bitlles, on hi havia 10 tines treballant. S'hi va fabricar paper de barba fins als anys 40 del segle XX. Després, es va fer paper d'estrassa, paper de filtre i paper higiènic. Va tancar vers 1980.

Actualment el Molí Parellada és propietat de l'empresa elaboradora del cava Xamfrà de Sant Sadurní d'Anoia.

A les parets i pilars dels miradors hi ha nombrosos grafitis, alguns dels quals tenen interès històric, com per exemple: *"Al dia ? de maig del any 1936 morí en Juan ? encarregat de la fàbrica", "Restaurada al dia 29 de abril de 1929"*.

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

El Molí Parellada formava part de la finca de Can Parellada de la Mata. El pergami més antic que guarda la família data de 1441. La casa i les terres pagaven el cens a la Comanda de Sant Joan de Jerusalem de Vilafranca fins a la desamortització de Mendizábal. Es cognomenaven Ros fins a la fi del segle XVII, quan Paula Ros es casa amb Pau Parellada. Aquest podria ser sortit de Cal Parellada de la plaça i va ser el primer Parellada de la família. El seu fill Pau Parellada de la Mata es va casar amb Maria Cardús del lloc de Sant Julià.

La casa pairal era al costat de la riera i del molí fins que la família es va traslladar al Maset de l'Obaga a la fi del segle XIX, que és l'emplaçament actual de can Parellada de la Mata o cal Parellada de Dalt, com també era anomenada per diferenciar-la del Molí Parellada. El 1889, Concepció Parellada Marcer es va casar amb Alfons Bori Vilar, avi de l'actual propietari, que va inventar un canó contra les pedregades patentat el 22 d'agost de 1901 i també es va dedicar a embotellar i exportar vins a Amèrica fins a l'any 1936. Amb ell torna a canviar el cognom de la família i la casa passa a ser anomenada cal Bori.

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3**BIBLIOGRAFIA**

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuana. Barcelona 1972.

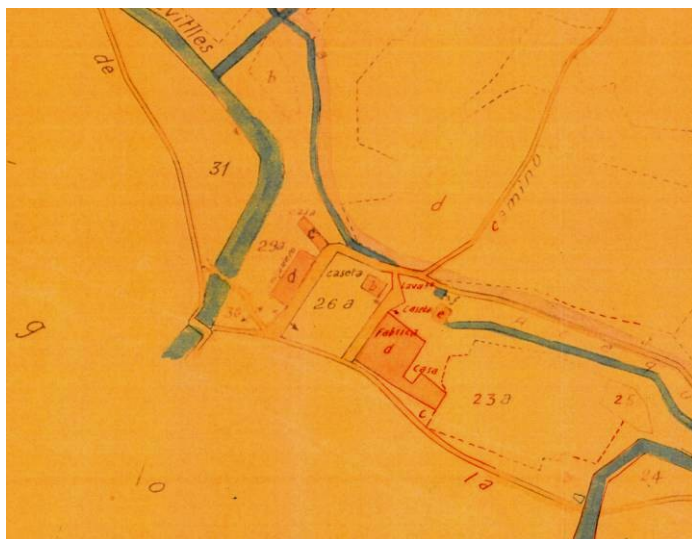
El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, JOAN i MORERA ARRUFAT, LLUÍS. *L'arquitectura paperera al Penedès. Un patrimoni oblidat*. Miscel·lània Penedesenca, any 1988/2 Vol. XII.

TORRES, MONTSERRAT. *Masies de Torrelavit. Can Parellada de la Mata*. El Cep informatiu. Torrelavit. Ajuntament de Torrelavit. Número 18. Juny 2003.

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la Direcció General del Instituto Geográfico y Cadastral

Imatge extreta del *Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall*. Ajuntament de Torrelavit. 2006

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT****REF. CADASTRAL POLÍG. PARCEL. FINCA**

4787101CF9848N0001ER

URBANA

4787101CF9848N0000WE

RÚSTICA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 9 Lliure permanent.

USOS**ÚS ACTUAL**

En desús, a excepció d'una part del cos sud-oest destinat a celler de cava.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí paperer. Fàbrica de paper. 3 habitatges.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat per l'empresa propietària.

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5**VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona – riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les arquitectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona – riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

El MOLÍ PARELLADA, tot i les reformes introduïdes, especialment a la façana nord-oest del cos més proper al riu i, en general, el seu deficient estat de conservació, presenta encara un conjunt de valors específics que s'afegeixen als del conjunt de molins paperers de Torrelavit. En aquest sentit, són notables les voltes d'arc rebaixat de la planta baixa i soterrani del molí, els miradors del cos nord-est així com també la complexitat volumètrica del conjunt que esdevé una fita paisatgística en un paratge molt proper tant del centre urbà de Torrelavit, com dels molins paperers del Mig i del Cover.

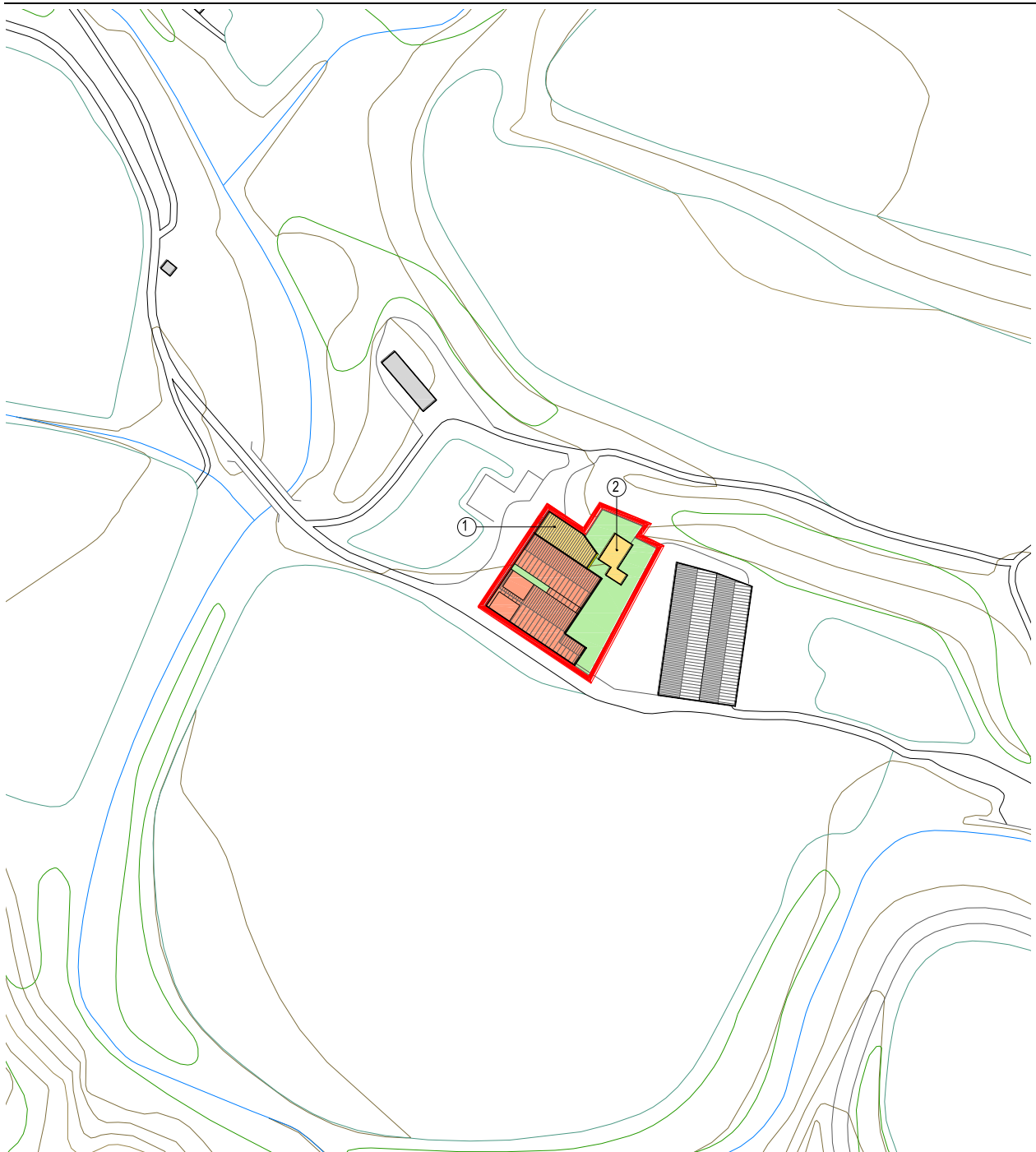
MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

— ÀMBIT DE PROTECCIÓ
 EDIFICI PRINCIPAL
 EDIFICI COMPLEMENTARI
 ENTORN

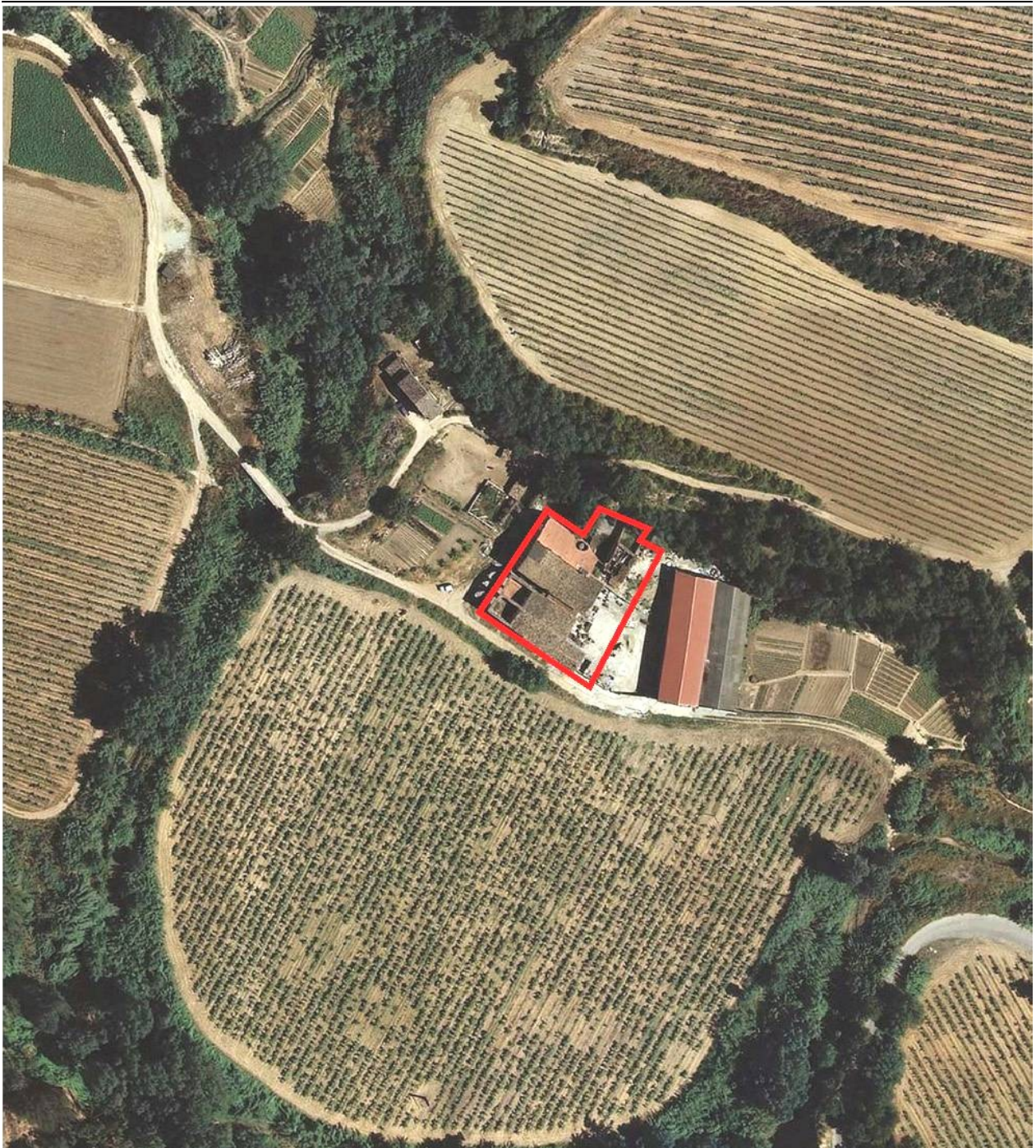
MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

MP-5

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ PARELLADA

(MOLÍ DEL PARELLADA)

MP-5DETERMINACIONS NORMATIVES
CATEGORIES DE PROTECCIÓ**7**

EDIFICI PRINCIPAL	ENTORN
VOLUMETRIA	Bassa R
PERÍMETRE	
COBERTA	
FORMA MA	
MATERIAL R	
COLOR R	
FAÇANES	
COMPOSICIÓ R	
OFICIS R	
MATERIAL R	
TEXTURA R	
COLOR R	
ESTRUCTURA PORTANT	
R	
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL	
R	
ESPais I ELEMENTS INTERIORS	
Voltes de les plantes soterrani i baixa MA	
Miradors del cos nord-est R	

EDIFICIS COMPLEMENTARIS
EDIFICI 1
S
EDIFICI 2
R

MA	CATEGORIA DE MANTENIMENT
R	CATEGORIA DE RESPECTE
S	CATEGORIA DE SUBSTITUCIÓ

CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- ESTABLIMENT HOTELER (2)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

MP-6 MOLÍ DEL MIG

MOLÍ DEL MIG

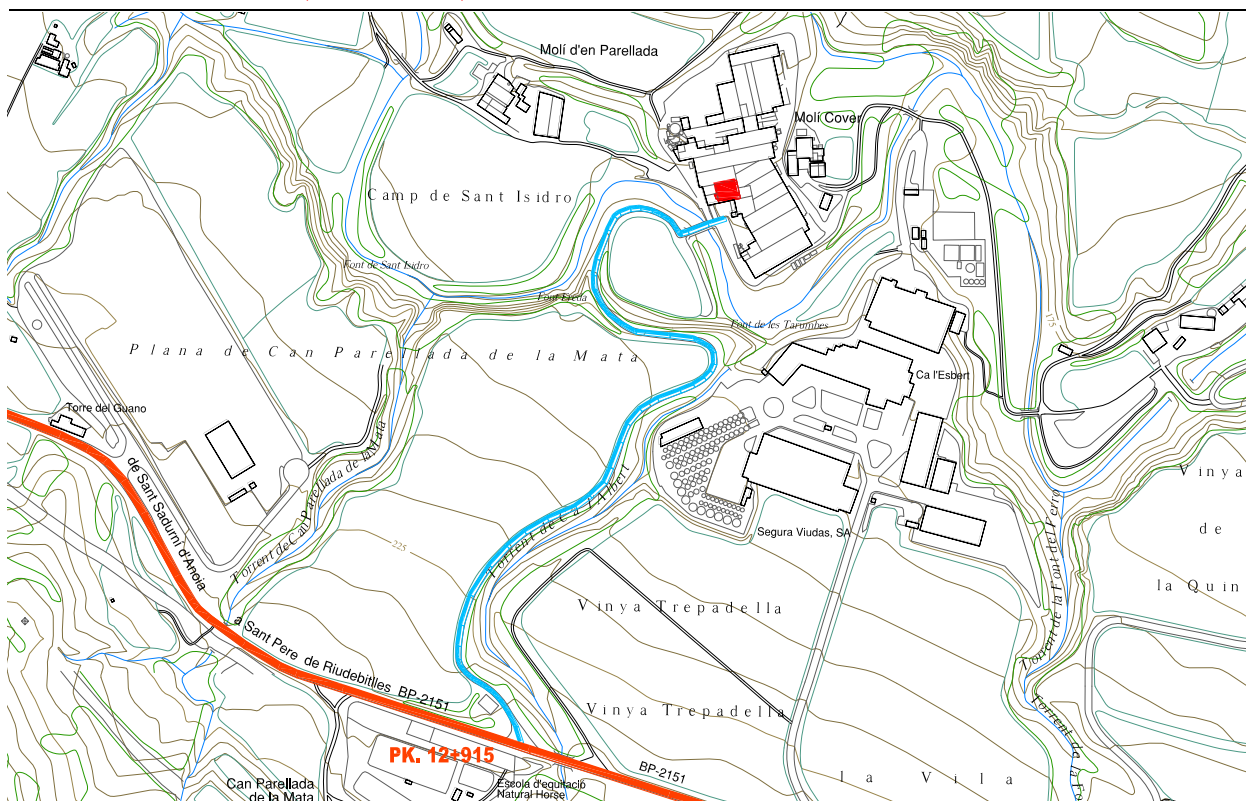
(MOLÍ D'EN BOLOIX)

IDENTIFICACIÓ

MP-6

1

COORDENADES UTM X=394.915,70 Y=4.588.777,98

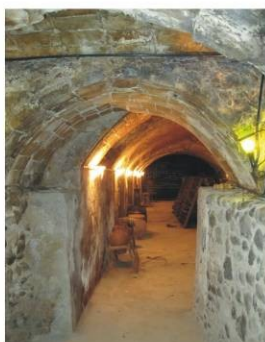
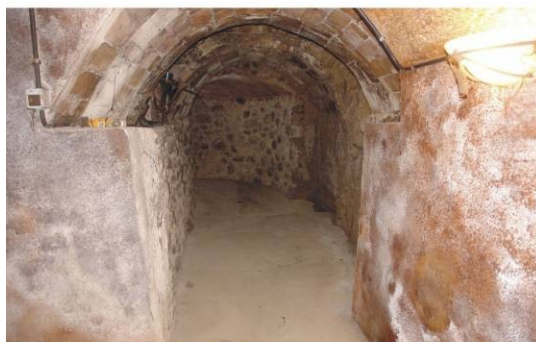
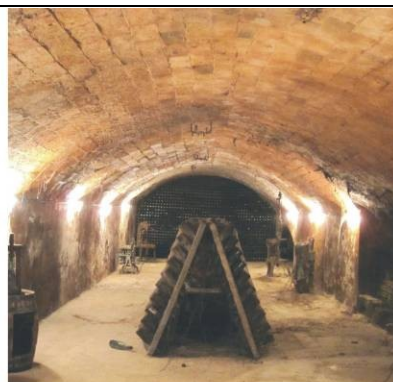
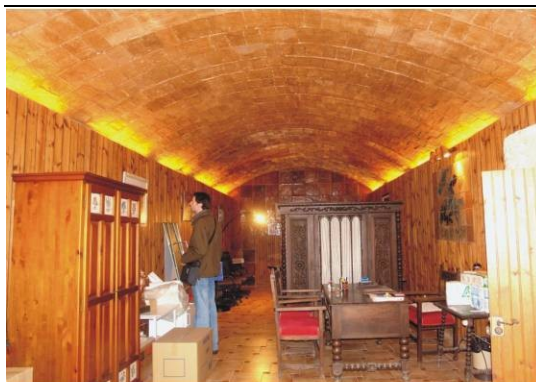
MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

IDENTIFICACIÓ

MP-6

1

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****TIPOLOGIA**

Antic molí paperer actualment integrat en un gran conjunt d'edificis industrials utilitzats com a magatzems. Tipologia de molí de planta rectangular compost de quatre plantes d'alçada, dues de les quals són miradors distribuïts en quatre crugies de sis pilars centrals.

Amb moltes transformacions.

OBRA MAJOR

Planta rectangular de 22,5 m x 17,5 m amb orientació est-oest. Quatre crugies perpendiculars i una paral·lela a la façana principal orientada a sud. Planta baixa, planta primera i dues plantes de miradors. Escala central de dos trams situada al fons de la segona crugia de ponent on també hi ha l'accés principal. Coberta a dues vessants amb el carener perpendicular a les façanes est i oest. Dos edificis complementaris de 17,5 m x 12 m i d'11 m x 10 m situats a est i oest respectivament, amb les plantes baixes vinculades a l'antic molí.

Deficiències generalitzades en totes les plantes. En general, tot el molí presenta un estat de conservació acceptable, però amb notables espais abandonats com els miradors i parts de la planta baixa.

SISTEMA CONSTRUCTIU

Parets perimetrals de paredat comú i formació de ventanes amb obra de maó massís. Voltes rebaixades de maó a les cinc crugies de la planta baixa de l'edifici principal i a les crugies dels cossos complementaris situats a est i oest, algunes amb llunetes. Sostres de la planta primera formats amb bigues de fusta i revoltos de rajola. Sostre del primer mirador amb jàsseres horitzontals de fusta suportades per les parets perimetrals i per sis pilars centrals; bigues de fusta i revoltó de rajola. Sostre del segon mirador que conforma la coberta de l'edifici amb jàsseres inclinades i tres cavalls de fusta suportats per pilars adossats a les parets perimetrals i sis pilars centrals; bigues i llates de fusta i solera de rajola. Sostre de l'escala amb volta de pedra. Coberta de teula àrab.

Els elements estructurals horitzontals de la planta segona i de la coberta són els espais més deteriorats. Les voltes, murs i pilars conserven la solidesa tot i presentar patologies.

FAÇANES

Façanes compostes sobre eixos verticals. Portal d'accés allindat situat a la façana sud i dos obertures que es corresponen a dos antics balcons. Obertures allindades i d'arc lleugerament rebaixat. Miradors de 12x10 ventanes perimetrals (a la façana oest interrompudes per un cos destinat a muntacàrregues) i 4 ventanes tapiades a cada pinyó seguint la inclinació de la coberta. Paraments plans.

En estat de conservació acceptable. Edificis adossats al molí original.

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****INTERIORS**

Planta baixa amb voltes rebaixades de maó i restes d'obertures de pedra. Espais actualment en desús anteriorment destinats a oficines, magatzem i a cava. Planta primera destinada a oficines. Plantes dels miradors, amb restes dels ganxos que definien dos nivells de tesses a cada planta, actualment sense ús.

Amb transformacions. Espais de la planta baixa i dels miradors en estat d'abandó.

MATERIALS

Parets de paredat comú. Formació de ventanes amb obra de maó massís. Voltes de maó i volta d'escala de pedra. Alguns elements interiors de pedra. Jàsseres, bigues i cavalls de fusta. Teula àrab.

Malmesos.

INSTAL·LACIONS I SERVEIS

Aigua, gas, electricitat i telefonia.

ENTORN

Paratge molt proper al riu de Bitlles on les edificacions industrials han absorbit tant el molí del Mig com el Molí del Cover. Sense vestigis del rec del qual es té notícia històrica.

CONTEXT

El molí forma actualment part d'un conjunt molt gran de naus destinades a emmagatzematge d'ampolles, especialment de vi i de cava. Proper a les instal·lacions de la indústria vitivinícola Segura Viudas, que ocupa el que antigament era la masia de Ca l'Esbert.

ACCESSIBILITAT

S'accedeix al molí des del PK 12+915 de la carretera BP-2151 a través d'un camí de terra que travessa el riu de Bitlles al davant del molí.

SITUACIÓ DE RISC

Proper a la zona inundable, període de retorn de 500 anys.

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6

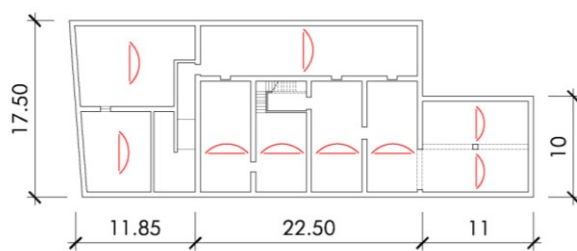
DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

2

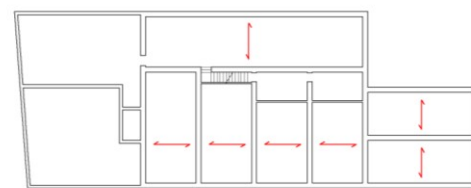
DESCRIPCIÓ FÍSICA

ESTAT DE CONSERVACIÓ

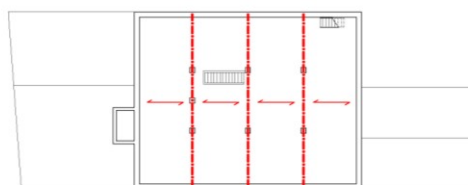
ESQUEMA DE PLANTES

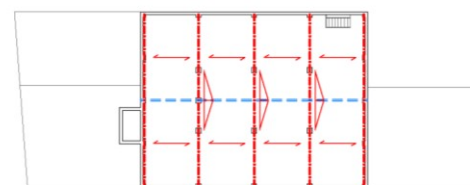
Planta Baixa

Planta Primera

Planta 1r Mirador

Planta 2n Mirador

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Final del segle XVIII.

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

L'intendent general de Catalunya, el dia 11 de juny de 1776, afavoreix a JOSEP BOLOIX de Sant Quintí de Mediona, amb la concessió d'establiment amb la facultat de construir un molí paperer al terme de Lavit, valent-se de l'aigua que surt del molí paperer de Josep Parellada de la Mata. ANTONI BOLOIX, paperaire de Sant Pere de Riudebitlles, fill i hereu de JOSEP BOLOIX, el 12 de setembre de 1789 amb l'objecte d'acabar el molí, l'hipoteca formalitzant venda de censal a favor del rector de Lavit. En l'escriptura de venda consta que el 13 de maig de 1776, Josep Parellada de la Mata afavoria a Josep Boloix i Ramon Alegre, amb la venda d'un jornal de terra en la qual hi edificaren el molí paperer. El 20 de desembre de 1798, Antoni Boloix va arrendar el Molí del Mig o Molí d'en Boloix a Jeroni Romeu, fabricant de paper blanc de Lavit, el qual s'obligava a donar cada any a Boloix una raima de paper floret, com també a mantenir al seu càrrec els arreu de la bomba – a excepció del canó d'aram–, el collferro del manador i la guia de la premsa del molí. El preu de l'arrendament es va fixar en 3.000 lliures barcelonines, que Jeroni Romeu n'avança la meitat.

A l'estadística de fabricants de paper de la comarca d'Igualada fins a Sant Sadurn d'Anoia de l'any 1881, el propietari del Molí del Mig era JOSEP VILASECA i treballava amb 6 tines.

Segons J. Esteve i M. Ribas, al Molí del Mig es va fabricar paper blanc o de barba fins al 1940, que es va passar a fabricar paper d'estrassa. Cap a 1950, es va iniciar la fabricació de paper higiènic i sanitari fins l'any 2001 quan va tancar.

El Molí del Mig és actualment propietat d'Antoni Pàmies.

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

En relació amb JERONI ROMEU, veure la fitxa 4 del Molí d'en Roda.

BIBLIOGRAFIA

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuvana. Barcelona 1972.

El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

LLORAC I SANTIS, SALVADOR. *Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès*. Ajuntament de Torrelavit. 2003.

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

MOLÍ DEL MIG

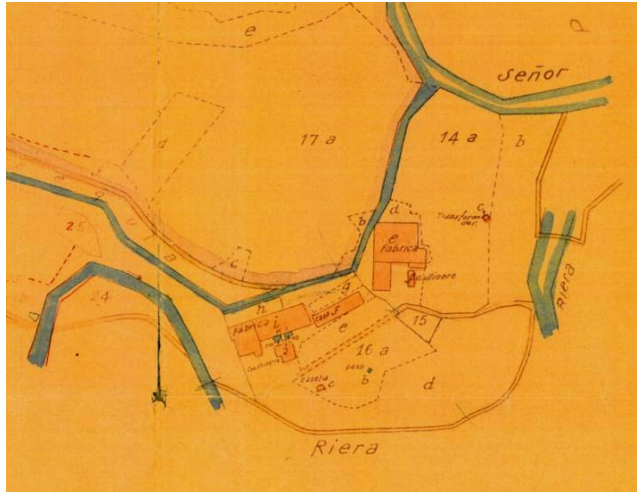
(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral

Imatge extreta del Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT****REF. CADASTRAL POLÍG. PARCEL. FINCA**

4986101CF9848N0001TR

URBANA

4986101CF9848N0000RE

RÚSTICA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 13 Indústries existents.

USOS**ÚS ACTUAL**

Oficines. La major part del molí en desús.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí paperer. Fàbrica de paper.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat per l'empresa propietària.

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6**VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

Tot i que el MOLÍ DEL MIG és, d'entre els molins paperers de Torrelavit, el que s'ha vist més afectat per les construccions industrials del seu entorn, l'edifici manté encara una presència volumètrica rellevant, amb una planta de grans dimensions i quatre plantes d'alçada. Igualment, presenta valors propis que s'afegeixen als del conjunt. En aquest sentit, és destacable l'estructura ben conservada de les quatre voltes d'arc rebaixat, de la planta baixa i els dos miradors, amb la seqüència de ventanes que sobresurt dins d'un conjunt especialment desafortunat.

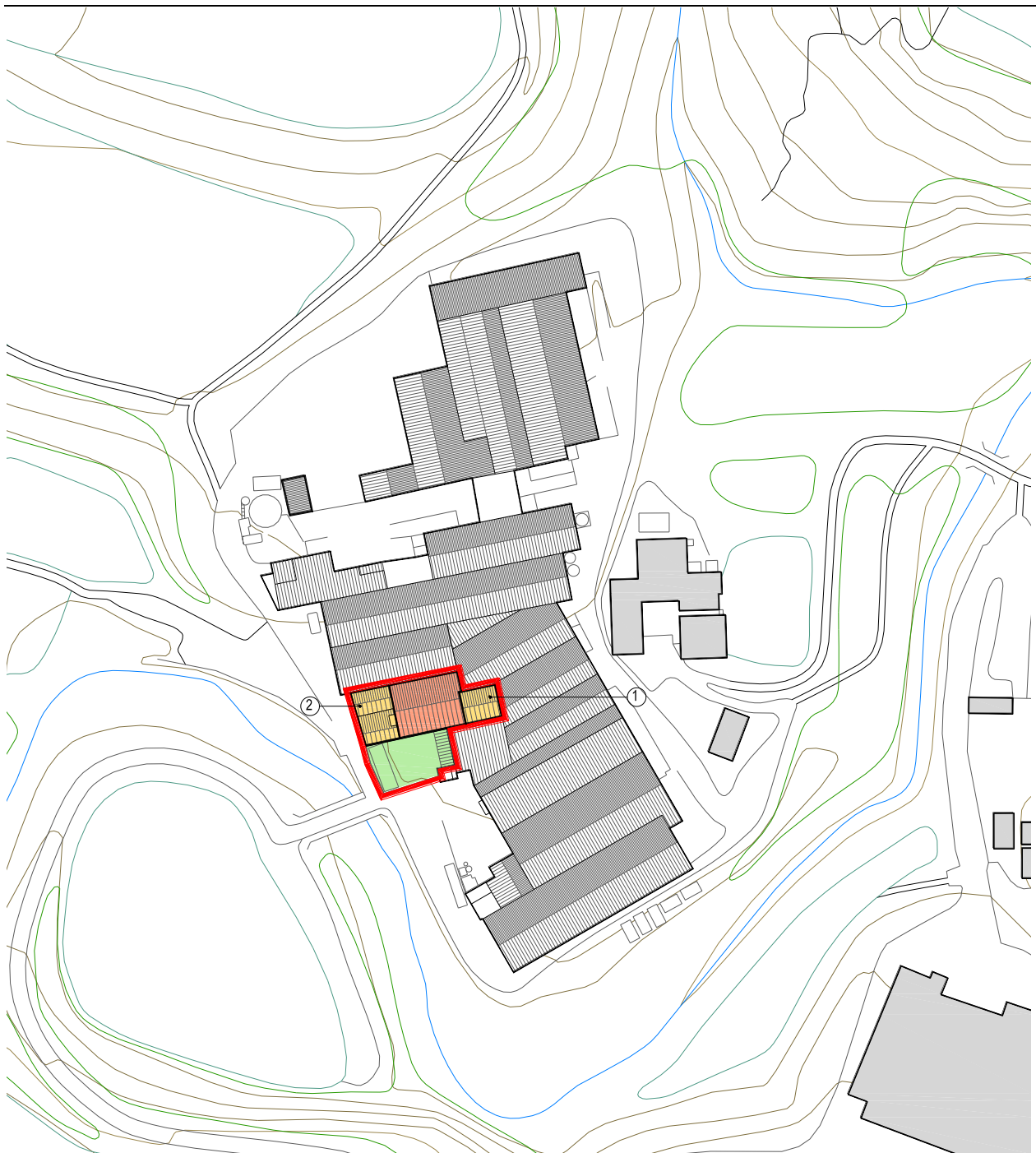
MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

— ÀMBIT DE PROTECCIÓ
 EDIFICI PRINCIPAL
 EDIFICI COMPLEMENTARI
 ENTORN

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

MP-6

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ DEL MIG

(MOLÍ D'EN BOLOIX)

MP-6DETERMINACIONS NORMATIVES
CATEGORIES DE PROTECCIÓ**7**

EDIFICI PRINCIPAL		EDIFICIS COMPLEMENTARIS	
VOLUMETRIA		EDIFICI 1	
	MA	Voltes planta baixa	MA
PERÍMETRE		Planta primera	S
		EDIFICI 2	
COBERTA		Voltes planta baixa	MA
FORMA	MA	Planta primera	S
MATERIAL	R		
COLOR	R		
FAÇANES			
COMPOSICIÓ	R		
OFICIS	R		
MATERIAL	R		
TEXTURA	R		
COLOR	R		
ESTRUCTURA PORTANT			
	R		
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL			
	R		
ESPais I ELEMENTS INTERIORS			
Voltes de maó de la planta baixa	MA		
Miradors plantes 2a i 3a	R		

MA CATEGORIA DE MANTENIMENT**R** CATEGORIA DE RESPECTE**S** CATEGORIA DE SUBSTITUCIÓ**CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS**

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- ESTABLIMENT HOTELER (2)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

MP-7 MOLÍ DEL COVER

MOLÍ DEL COVER

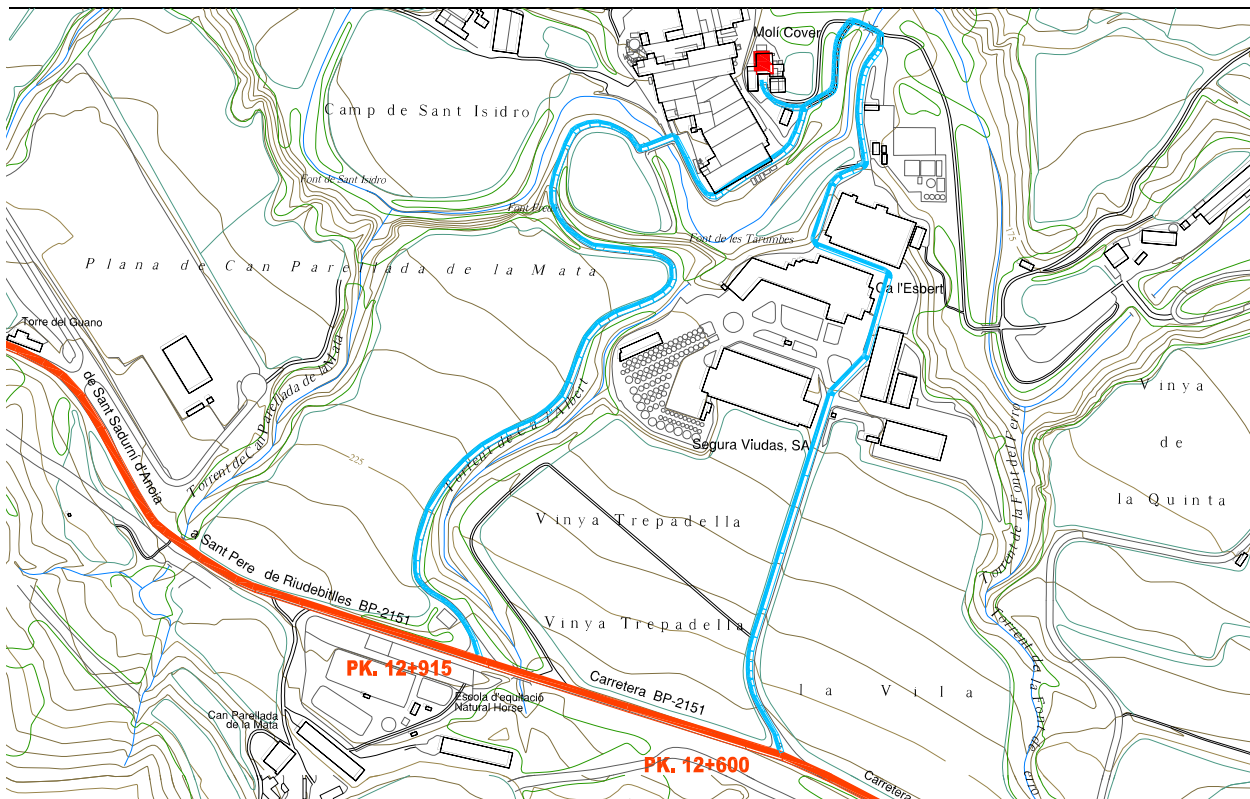
(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

IDENTIFICACIÓ

1

COORDENADES UTM X=394.991,59 Y=4.588.820,73

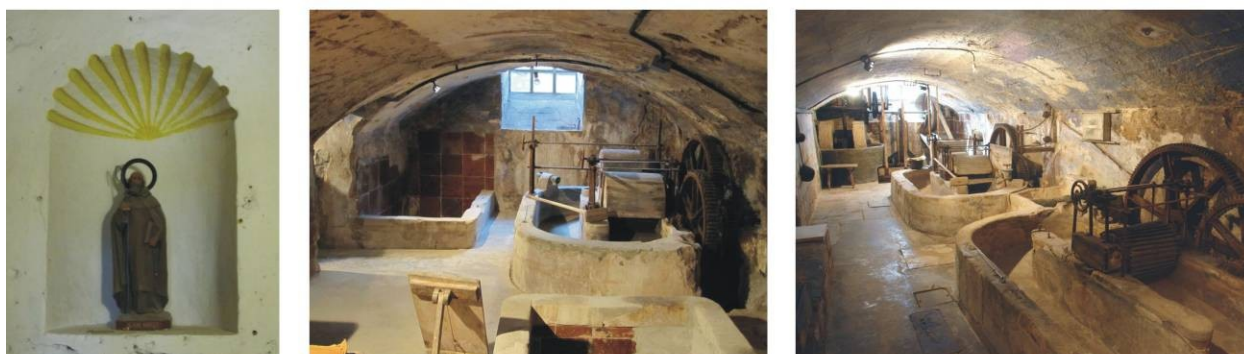
MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

IDENTIFICACIÓ

1

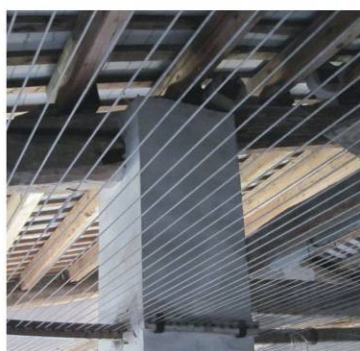
MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****TIPOLOGIA**

Antic molí paperer aïllat. Les construccions industrials del Molí del Mig han ocupat desafortunadament l'espai del seu entorn oest. Tipologia de molí de planta rectangular compost de planta soterrani i tres plantes d'alçada, dos de les quals són miradors distribuïts en tres crugies de sis pilars centrals. L'edifici principal i els cossos complementaris situats a llevant i a ponent conformen un espai-pati al davant de la façana principal.

En bon estat.

OBRA MAJOR

Planta rectangular de 20 m x 16 m amb orientació nord-sud. Tres crugies perpendiculars a la façana principal orientada a sud, amb la crugia de llevant més llarga, i una crugia posterior paral·lela a la façana principal. Planta soterrani, planta baixa, planta primera i dues plantes de miradors. Escala central de dos trams, amb muntacàrregues a l'ull d'escala, situada al fons de la crugia central on també hi ha l'accés principal. Coberta a dues vessants amb el carener perpendicular a les façanes est i oest. Cos complementari de mirador de planta rectangular de 20 m x 10 m situat a ponent, compost de planta baixa i pis, amb coberta a dues vessants de carener paral·lel a la façana principal (est). Cossos complementaris situats a llevant, de construcció moderna i d'una planta d'alçada.

En bon estat.

SISTEMA CONSTRUCTIU

Parets perimetrals de paredat comú i maó massís, formació de ventanes i coronaments amb obra de maó massís i cantoneres de pedra; alguns portals de pedra. Voltes rebaixades de pedra a les quatre crugies de la planta soterrani, algunes amb llunetes. Sostres de les plantes baixa i primera formats amb bigues de fusta i revoltos de rajola. Sostre del primer mirador amb jàsseres horitzontals de fusta suportades per les parets perimetrals i per sis pilars centrals; bigues de fusta i revoltó de rajola. Sostre del segon mirador, que conforma la coberta de l'edifici, amb jàsseres inclinades de fusta suportades per pilars adossats a la paret perimetral i per sis pilars centrals; bigues i llates de fusta i solera de rajola. Escala de volta de maó de pla. Coberta de teula àrab.

En bon estat. Deficiències pròpies d'un edifici que té espais actualment en desús.

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2****DESCRIPCIÓ FÍSICA****ESTAT DE CONSERVACIÓ****FAÇANES**

Façanes compostes sobre eixos verticals. Obertures allindades, d'arc rebaixat i de mig punt. Façana principal orientada a sud amb portal central d'arc de mig punt adovellat de pedra amb un relleu simulant escut amb la data 1780 i el nom "RAMON ALEGRA". Tres balcons allindats, el central amb llosa de pedra i els laterals ampitadors. Relotge de sol. Miradors d'11 x 9 ventanes perimetrals d'arc rebaixat. Pinyons de les façanes est i oest amb coronament trilobulat i tres petits ulls de bou cecs, el central circular i els laterals elíptics. Paraments plans amb restes de pintura de color rogenc al voltant de les obertures i simulant cantoneres. Cos complementari de mirador de 10 x 3 ventanes perimetrals d'arc lleugerament rebaixat.

Paraments amb desperfectes.

INTERIORS

Planta soterrani destinada a fabricació. Dues piles holandeses i la mola a la crugia oest. Una pila holandesa i tres dipòsits revestits de toves vidriades a la crugia nord. Màquina de paper a la crugia est. Quatre rodes d'aigua verticals de fusta, dues adossades a la façana nord i dues a l'oest. Antigament, hi havia una tercera roda a la façana nord que possiblement va desaparèixer al col·locar-se la màquina continua allargant lleugerament la crugia. Planta baixa amb el vestíbul i l'escala a la crugia central; el comptador, espais de manipulació i emmagatzematge a les crugies est i oest i l'estança del perol, amb una premsa d'encolar a la crugia nord. Al vestíbul d'entrada hi ha diferents estris i elements propis de la fabricació de paper: la premsa, el banc de fretar, l'estenedor, la ganiveta, les formes per fer paper a mà, els espits, etc. Sobre la llinda d'accés per l'escala al soterrani, fornícula amb la imatge de Sant Magí. Planta primera destinada a habitatge del balaire amb la sala central i les dependències a les crugies laterals accessibles des de la sala. Dues plantes de miradors, actualment en desús, amb tres nivells de tesses a cada mirador, on es mantenen les cordes. El cos complementari oest es destina a emmagatzematge i als cossos complementaris moderns situats a l'est hi ha dues piles holandeses modernes, la caldera, etc.

Amb desperfectes. En general en estat acceptable.

MATERIALS

Parets de paredat comú i maó. Voltes de pedra. Cantoneres i alguns portals de pedra. Jàsseres, bigues i llates de fusta. Revoltos i soleres de rajola. Teula àrab.

En general en estat acceptable.

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
INSTAL·LACIONS I SERVEIS	
Aigua, gas, electricitat i telefonia.	
ENTORN	
Pati d'entrada al davant de l'edifici principal tancat pels cossos est i oest. Font adossada a la façana. Rodes verticals d'aigua a les façanes nord i oest.	
CONTEXT	
Situat en un paratge paisatgísticament interessant malmès per les construccions industrials del veí Molí del Mig i per la proximitat de la indústria vitivinícola Segura Viudas, que ocupa el que antigament era la masia de Ca l'Esbert. Vegetació de ribera abundant en l'espai comprès entre el riu de Bitlles i el torrent de Cal Senyor o de la Covera. Restes d'una antiga guarda que impedia que el molí s'inundés.	
ACCESSIBILITAT	
S'accedeix al molí des dels punts PK 12+600 i PK 12+915 de la carretera BP-2151. El primer a través d'un camí públic pavimentat que passa pel recinte de Segura Viudas. El segon a través d'un camí de terra que travessa el riu de Bitlles al davant del Molí del Mig.	
SITUACIÓ DE RISC	
En part sobre la zona inundable, període de retorn de 500 anys.	

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

2

DESCRIPCIÓ FÍSICA

ESTAT DE CONSERVACIÓ

ESQUEMA DE PLANTES

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Finals del segle XVIII (1780).

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

L'origen del Molí del Cover podria ser fariner. El topònim sembla ser derivat del llatí "spelunca" que es pot traduir per cova. El molí ja va ser esmentat l'any 995 i és un dels molins citats l'any 956. En la dotació de 1144 de l'església de Lavit entre els diversos molins fariners que s'esmenten hi ha el "molendinus spelunca" és a dir, el molí de la cova.

L'intendent general de Catalunya, el dia 11 de juny de 1776, afavoreix a RAMON ALEGRE de Lavit amb la concessió d'establiment amb la facultat de construir un molí paperer al terme de Lavit valent-se de l'aigua que eixia del molí paperer de Josep Parellada de la Mata. Les obres es van iniciar el 1780 segons la data del portal d'entrada. L'intendent general de Catalunya, el 25 d'abril de 1805 va concedir a precari a RAMON ALEGRE la facultat de tenir i continuar el molí de paper que tenia construït separat del Molí del Mig, valent-se de les aigües que surten del Molí d'en Parellada fins al riu de Bitlles, amb la condició de tenir-lo en funcionament en el termini d'un any. Com a prestació de cens, es fixen quatre rals de billó l'any. L'any 1861 era propietat de PAU ALEGRE FABREGAS.

A partir de 1850, els PUIG entren al molí. PERE PUIG SANAHUJA, de Gelida, en va ser balaire, el seu fill PERE PUIG AMAT va arrendar el molí i la tercera generació VENDRELL PUIG el va comprar, al segle XX, a la família Romaní de Capellades.

Segons J. Esteve i M. Ribas, el Molí del Cover va fabricar paper de barba, de cigarreta, d'Estat i pasta de cotó fins l'any 1978.

Segons testimoni verbal de l'actual propietari PERE VENDRELL PUIG:

El Molí del Cover no tenia bassa. Funcionava amb l'aigua del rec que movia cinc rodes verticals. Els altres dos molins del meandre del riu de Bitlles, el Molí Parellada i el Molí del Mig, funcionaven a través del mateix rec. Fins a l'any 1970, el molí va funcionar amb energia hidràulica. A partir d'aquest any amb energia elèctrica. Va ser un dels últims molins on s'encolava el paper amb carnasses. El Molí Vell de Gelida (Can Guarro) els portava paper per encolar.

En el passat els pous propis del Molí del Cover bombaven 15.000 l/h. Com a conseqüència de problemes de veïnatge amb l'empresa PANOSA del Molí del Mig, els pous es van inundar d'aigües residuals, deixant-lo fora de servei. Actualment el Molí del Cover està connectat a la xarxa de distribució d'aigües municipals. Antigament, el Molí tenia una capella que va ser cremada durant la guerra civil (1936-1939). El paper del bitllet de 5.000 pessetes es feia al Molí del Cover amb draps que provenien de Burgos. Al Molí del Cover es desfeien els draps per fer la pasta, es fabricava el paper i es retornava a Burgos per fer la impressió. Els retalls dels bitllets tornaven al Molí del Cover per tornar a fer pasta.

La crugia central del soterrani del Molí del Cover va ser un refugi durant la guerra civil (1936-1939). Resta un grafiti amb el text "22 gener 1939 Refugi". Aquesta data és la d'entrada de les tropes franquistes al municipi. Actualment continua actiu regentat pel seu propietari PERE VENDRELL PUIG, que fabrica papers especials fets a mà.

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****NOTÍCIES DELS PROPIETARIS**

RAMON ALEGRE era oriünd de Vilanova i la Geltrú.

BIBLIOGRAFIA

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuanca. Barcelona 1972.

El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, JOAN i MORERA ARRUFAT, LLUÍS. *L'arquitectura paperera al Penedès. Un patrimoni oblidat*. Miscel·lània Penedesenca, any 1988/2 Vol. XII.

CARBONELL i VIRELLA, Vicenç. *Notícia dels molins fluvials del Penedès (Barcelona)*. Miscel·lània Penedesenca, any 1996.

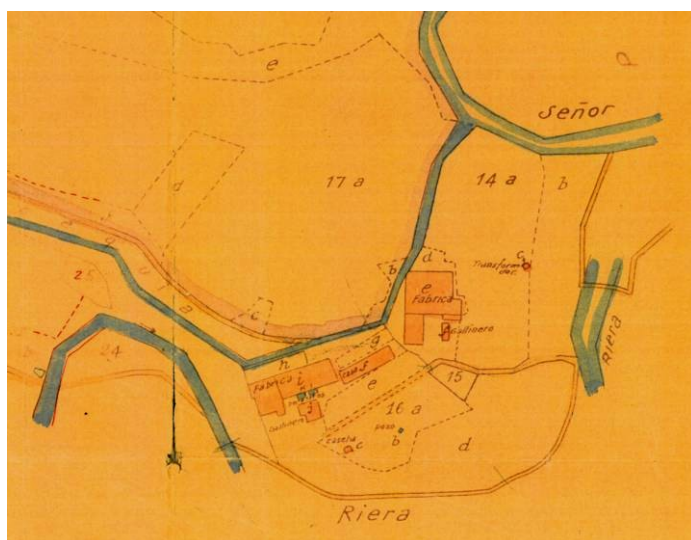
LLOPAC I SANTIS, SALVADOR. *Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès*. Ajuntament de Torrelavit. 2003.

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

INVENTARIS

Precatàleg de les Normes Subsidiàries de Planejament de Torrelavit, 1993.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge extreta del *Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall*. Ajuntament de Torrelavit. 2006

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT**

REF. CADASTRAL	POLÍG.	PARCEL.	FINCA
4987501CF9848N0001ER			URBANA
4987501CF9848N0000WE			RÚSTICA
08287A015000140000XE	15	14	RÚSTICA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 13 Indústries existents.

PROTECCIÓ EXISTENT

Inclòs en el pre-catàleg de les Normes Subsidiàries de Planejament.

USOS**ÚS ACTUAL**

Molí paperer. Fàbrica de paper. Habitatge del propietari.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí paperer. Fàbrica de paper. Habitatge del balaire.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat pel propietari.

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7**VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

Al Molí del COVER s'afegeixen, als valors del conjunt de molins, les particulars característiques del que és el molí paperer més ben conservat de Torrelavit, on no tan sols es manté la tipologia arquitectònica sinó també molts elements del procés històric de fabricació, que permeten una aproximació molt fidedigna al món de la manufactura paperera. En aquest sentit, té interès el manteniment de l'estructura funcional amb la planta soterrani destinada a fabricació, les plantes centrals dedicades a expedició i principalment a habitatge del balaire i les plantes superiors, amb les característiques ventanes, destinades a miradors. Igualment, té molt d'interès la persistència de les piles holandeses, de les rodes verticals de fusta, de les premses, del perol, del banc de fretar, etc., o el manteniment de les cordes que definien els tres nivells de tesses a cada mirador.

S'afegeix també a aquest conjunt de valors una arquitectura amb volumetria i façanes notables, emplaçada en un paratge de ribera amb molta vegetació que singularitza el seu entorn, només malmès per les edificacions industrials, excessivament contigües, del veí Molí del Mig.

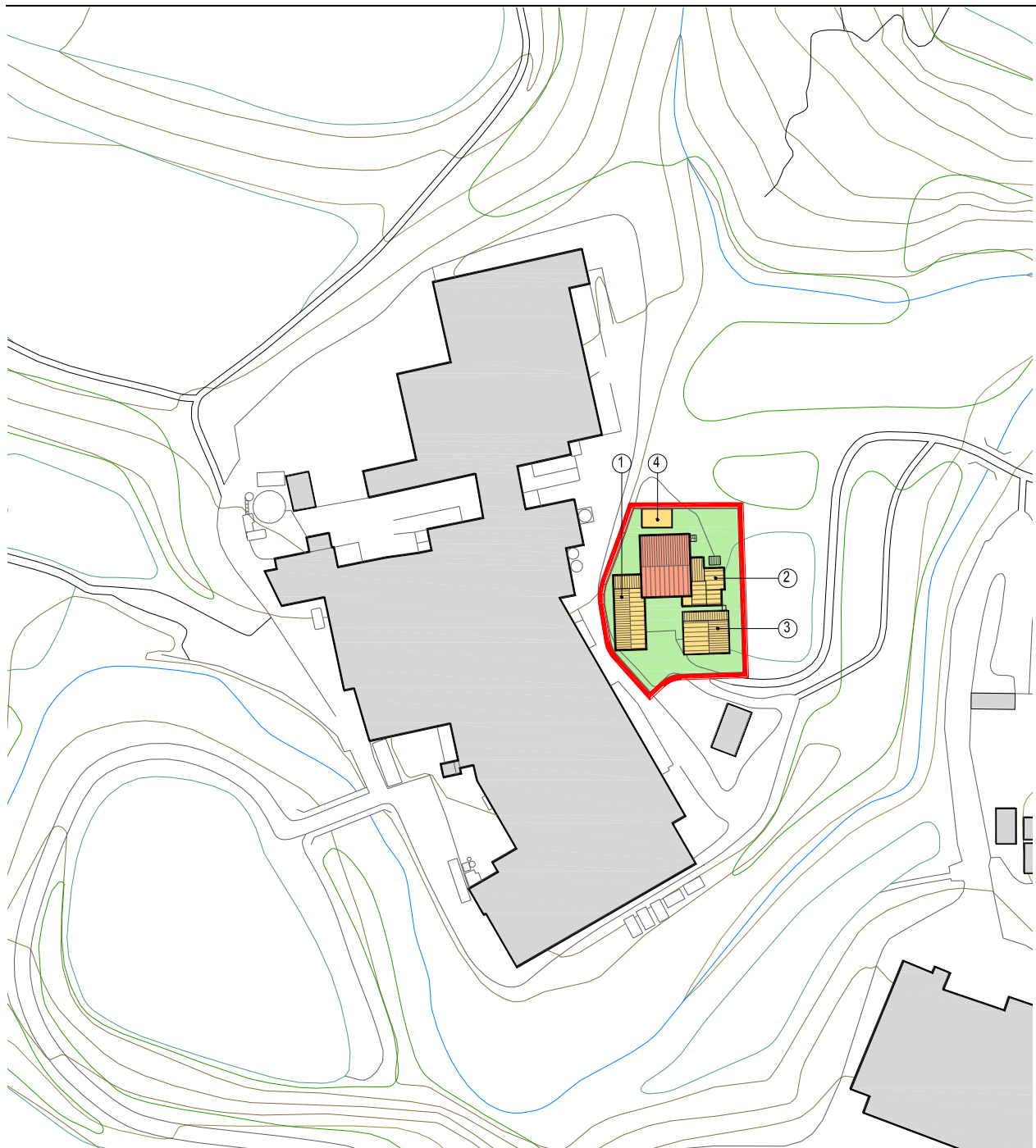
MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

— ÀMBIT DE PROTECCIÓ
 EDIFICI PRINCIPAL
 EDIFICI COMPLEMENTARI
 ENTORN

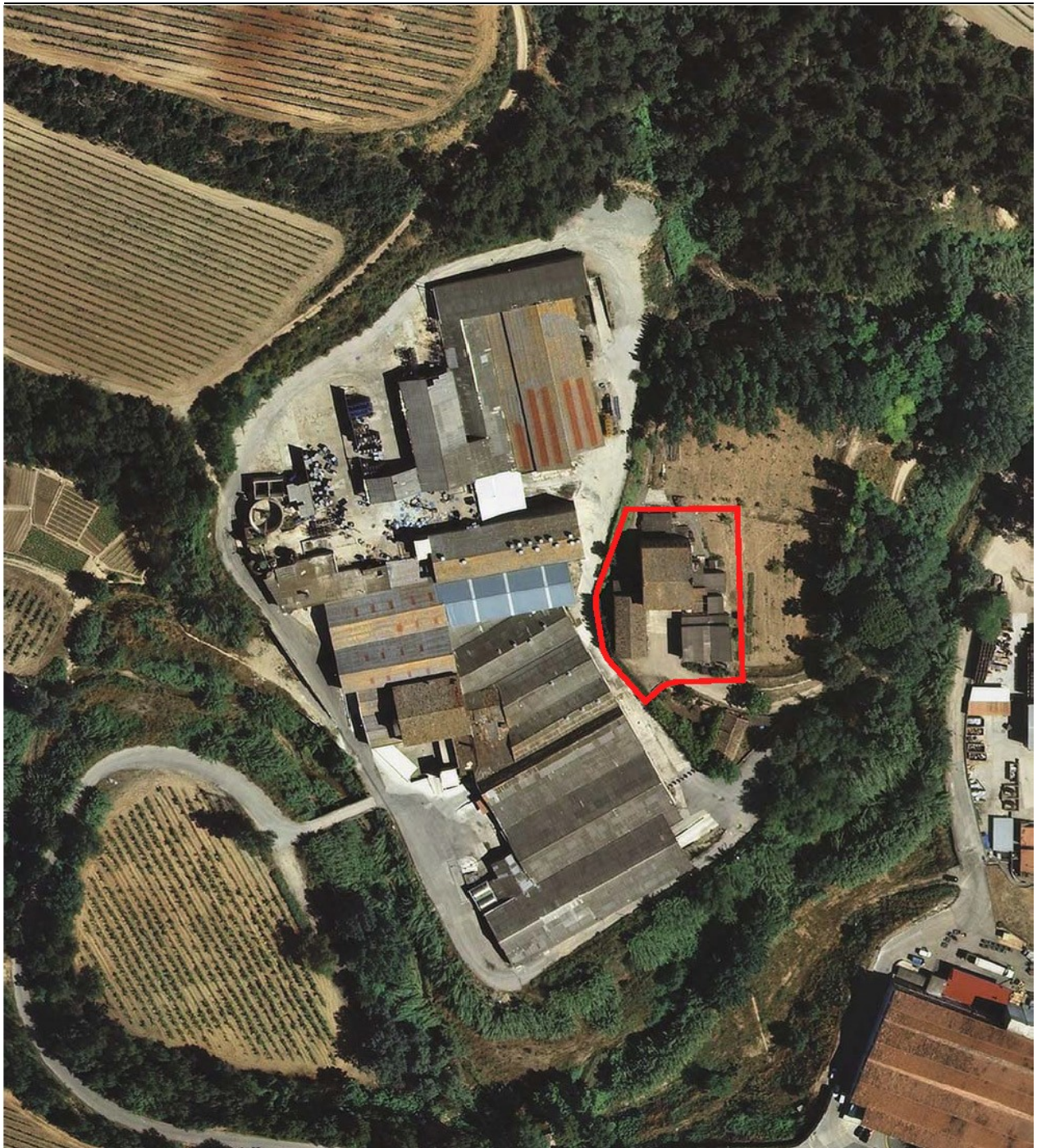
MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

MP-7

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ DEL COVER

(MOLÍ COBÉ / MOLÍ DE N'ALEGRE)

MP-7

DETERMINACIONS NORMATIVES

CATEGORIES DE PROTECCIÓ

7

EDIFICI PRINCIPAL	
VOLUMETRIA	
	MA
PERÍMETRE	
	MA
COBERTA	
FORMA	R
MATERIAL	R
COLOR	R
FAÇANES	
COMPOSICIÓ	R
OFICIS	R
MATERIAL	R
TEXTURA	R
COLOR	R
ESTRUCTURA PORTANT	
	R
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL	
	R
ESPAYS I ELEMENTS INTERIORS	
Voltes del soterrani	MA
Piles holandeses / Moles de pedra	MA
Perol / Premses	MA
Miradors	R

ENTORN	
Espai davant façana principal	R
Rodes verticals d'aigua	MA

EDIFICIS COMPLEMENTARIS	
EDIFICI 1	
	R
EDIFICIS 2 I 3	
	MO
EDIFICI 4	
	S

MA

 CATEGORIA DE MANTENIMENT

R

 CATEGORIA DE RESPECTE

MO

 CATEGORIA DE MODIFICACIÓ

S

 CATEGORIA DE SUBSTITUCIÓ

CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- **ESTABLIMENT HOTELER (2)**
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- **ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)**
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- **EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)**
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

MP-8 MOLÍ DE L'ESBERT

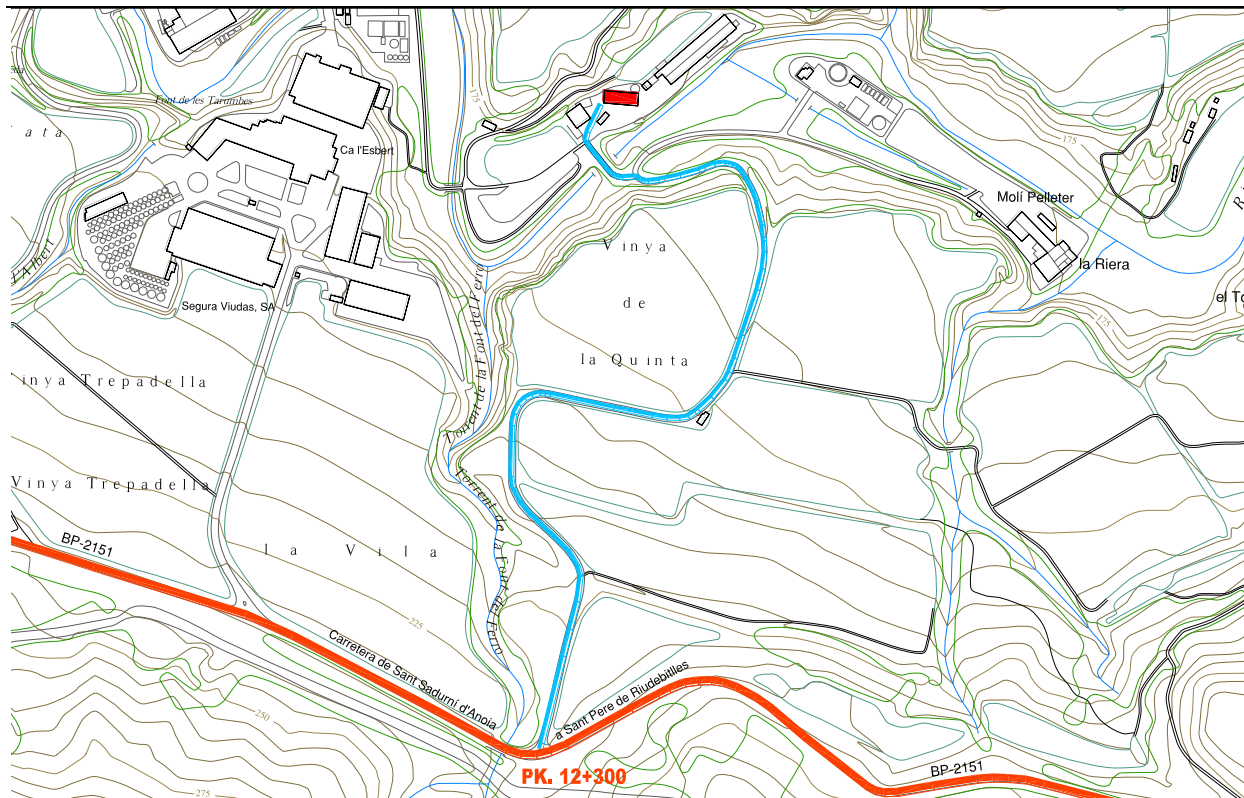
MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

IDENTIFICACIÓ

1

COORDENADES UTM X=395.379,62 Y=4.588.648,94

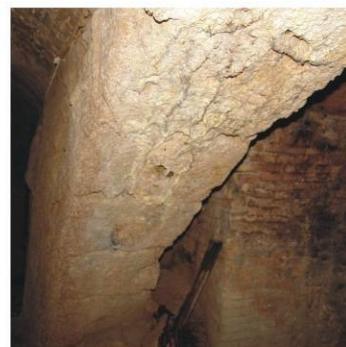
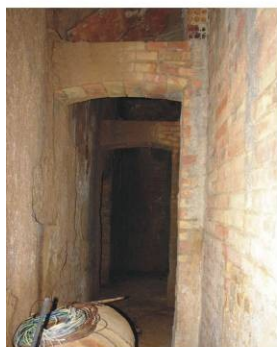
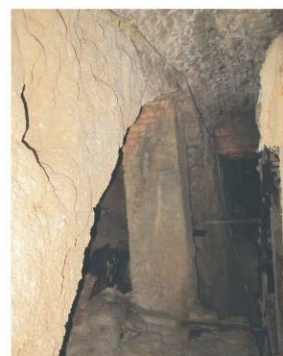
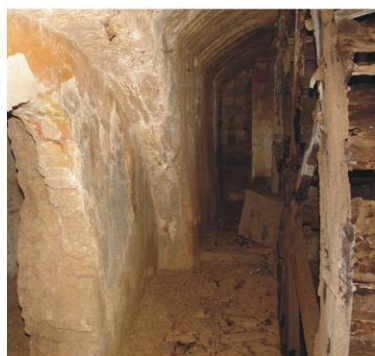

MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

IDENTIFICACIÓ

1

MOLÍ DE L'ESBERT**MP-8****DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
TIPOLOGIA Antic molí paperer aïllat actualment formant un conjunt amb dues naus industrials en desús i un edifici residencial bifamiliar. Tipologia de molí de planta rectangular compost de planta soterrani i quatre plantes d'alçada, tres de les quals són miradors distribuïts en dues crugies de sis pilars centrals.	Amb moltes transformacions.
OBRA MAJOR Planta rectangular de 33,5 m x 12,50 m amb orientació est-oest. Dues crugies paral·leles a la façana principal orientada a sud. Planta soterrani, planta baixa i tres plantes de miradors. Actualment tot el sostre de la planta baixa de tota la crugia nord i de part de la crugia sud està enderrocant. Escala metàl·lica de la planta baixa a la planta segona i escala d'un tram de fusta de la planta segona a la planta tercera, ambdues situades a la crugia sud en una posició sensiblement central. Coberta a dues vessants amb el carener perpendicular a les façanes est i oest. Cos de porxo aïllat, situat al sud-oest del molí, d'accés amb rampa a la planta soterrani. Dipòsit cilíndric adossat a la façana nord.	Deficiències generalitzades en totes les plantes. Estat d'abandó a excepció dels espais utilitzats del soterrani i de l'habitatge de la planta primera.
SISTEMA CONSTRUCTIU Parets de paredat comú amb cantoneres de pedra i formació de ventanes amb obra de maó massís. Voltes rebaixades de maó amb llunetes a la planta soterrani. Voltes i arcs diafragma de pedra a la cara nord del soterrani on resten quatre rodes verticals de fusta. Sostres de les plantes primera i segona formats amb jàsseres horitzontals de fusta, bigues de fusta i revoltó de rajola. Sostre de la planta tercera que conforma la coberta de l'edifici amb jàsseres inclinades de fusta suportades per pilars adossats a les parets perimetrals i per sis pilars centrals; bigues i llates de fusta i solera de rajola. Coberta de teula àrab.	Forjats amb deficiències. Els murs i pilars conserven la solidesa tot i presentar patologies. Coberta en estat mitjanament acceptable.
FAÇANES Façanes compostes sobre eixos verticals. Obertures allindades i d'arc lleugerament rebaixat. Miradors de 19x6 ventanes perimetrals. Restes de rellotge de sol sobre el que deuria ser el portal principal actualment transformat. Ràfec a les cares nord i sud. Reixes de ferro a quatre obertures de la planta baixa. Paraments plans.	Paraments relativament en bon estat. Tancaments, en general, amb deficiències.

MOLÍ DE L'ESBERT**MP-8****DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
INTERIORS Planta soterrani actualment destinada a cava (antigament a fabricació). Quadre rodes d'aigua verticals de fusta adossades a la façana nord i sota una estructura de voltes i arcs diafragma de pedra. Planta baixa amb un espai destinat anteriorment a oficines i la resta sense ús, conformant un espai de doble alçada com a conseqüència de enderroc del forjat del sostre. Planta primera en part ocupada per un habitatge en ús i la resta sense cap ús concret. Plantes dels miradors en desús amb restes dels ganxos de ferro que defineixen dos nivells de tesses a cada planta. A la planta del mirador més alt, ventanes amb tancament corredís de fusta. A la resta de plantes, ventanes amb tancaments batents.	Amb moltes transformacions. En general, malmesos a excepció dels espais utilitzats.
MATERIALS Parets de paredat comú i maó. Voltes de maó i pedra. Cantoneres de pedra. Jàsseres, bigues i llates de fusta. Revoltos i soleres de rajola. Teula àrab.	Malmesos.
INSTAL·LACIONS I SERVEIS Aigua, gas, electricitat i telefonia.	
ENTORN Cos de porxo aïllat, situat al sud-oest del molí, que serveix d'accés en rampa a la planta soterrani. Quatre rodes d'aigua verticals de fusta situades a la façana nord. Elements de maquinària paperera ubicats al voltant del nucli: premsa, roda, etc.	
CONTEXT Situat en un paratge molt proper al riu amb vegetació de ribera. Accés al molí a través d'un pont sobre el Bitlles. Construcció moderna propera amb dos habitatges amb ús i dues naus industrials en desús. Proper a la depuradora de Torrelavit, al Molí Pelleter i a la indústria vitivinícola Segura Viudas.	
ACCESSIBILITAT S'accedeix al molí des del punt PK 12+300 de la carretera BP-2151 a través d'un camí de terra que travessa el riu de Bitlles amb un pont davant del molí.	
SITUACIÓ DE RISC Proper a la zona inundable, període de retorn 500 anys.	

MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

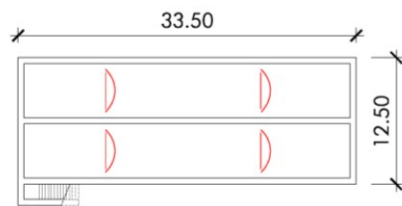
DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

2

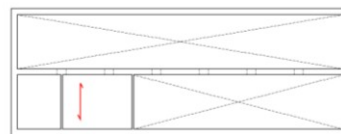
DESCRIPCIÓ FÍSICA

ESTAT DE CONSERVACIÓ

ESQUEMA DE PLANTES

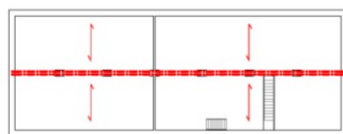
Planta Soterrani

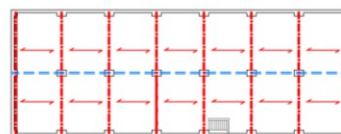
Planta Baixa

Planta Primera

Planta 1r Mirador

Planta 2n Mirador

MOLÍ DE L'ESBERT**MP-8****INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Finals del segle XVIII.

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

El 29 de març de 1794 ANTONI ESBERT DE RAÏM, pagès de Santa Maria de Lavit, va arrendar per 4 anys a JOSEP SELLARÈS, paperer de Lavit, dos molins, un per a fabricar paper blanc amb una tina i un altre de fariner. L'arrendatari es comprometia a mantenir la resclosa, rec, arbrat, rodes, premses i les claus i collferros dels arbres. Com a cens es comprometia a donar una raima de paper blanc. L'arrendament, pel termini de 4 anys, va ser de 2.400 lliures barcelonines. Aquest lloguer el 3 de novembre de 1798 va ser prorrogat per tres anys més a favor de JOSEP SELLARÈS. A l'estadística oficial de molins paperers de 1860, hi consta el Molí de l'Esbert.

Segons J. Esteve i M. Ribas, el Molí de l'Esbert va fabricar paper de barba fins als anys 30 del segle XX. Seguidament, va fer paper d'estrassa fins a 1970, quan es va dedicar a la fabricació de bobines de paper biclasse per a cartró ondulat en una nau al costat del molí. La indústria paperera Fidel SA va estar activa fins al 2004.

Segons testimoni de J. Rosselló Raventós, l'any 1988 encara restava en peu el cos de tres plantes d'alçada adossat a la façana sud i ortogonal a aquesta, que apareix en fotografies antigues. Aquest mateix any, a la planta soterrani del molí hi havia maquinària paperera diversa: una màquina de forma rodona, dos pilons de pasta, una mola, un rentabaietes, algunes piles holandeses, etc. A la planta primera hi havia una premsa i un banc de fretar.

A les parets i pilars dels miradors hi ha nombrosos grafitis, alguns dels quals tenen interès històric, com per exemple: "Al dia 29 de Db de 1918 ba morí el hamo de la fabrica Dª Pera Esbert ha la edat de 86 anys RV".

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

La casa de Raïm és esmentada a partir del segle XIV. A partir de 1553, apareix el nou llinatge dels Esbert a la casa del Raïm. Pere Esbert procedeix de Santa Maria del Pla, possiblement del lloc de les Bergadanes.

BIBLIOGRAFIA

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuvana. Barcelona 1972.

El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, JOAN i MORERA ARRUFAT, LLUÍS. *L'arquitectura paperera al Penedès. Un patrimoni oblidat*. Miscel·lània Penedesenca, any 1988/2 Vol. XII.

CARBONELL i VIRELLA, Vicenç. *Notícia dels molins fluvials del Penedès (Barcelona)*. Miscel·lània Penedesenca, any 1996.

LLORAC I SANTIS, SALVADOR. *Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès*. Ajuntament de Torrelavit. 2003.

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

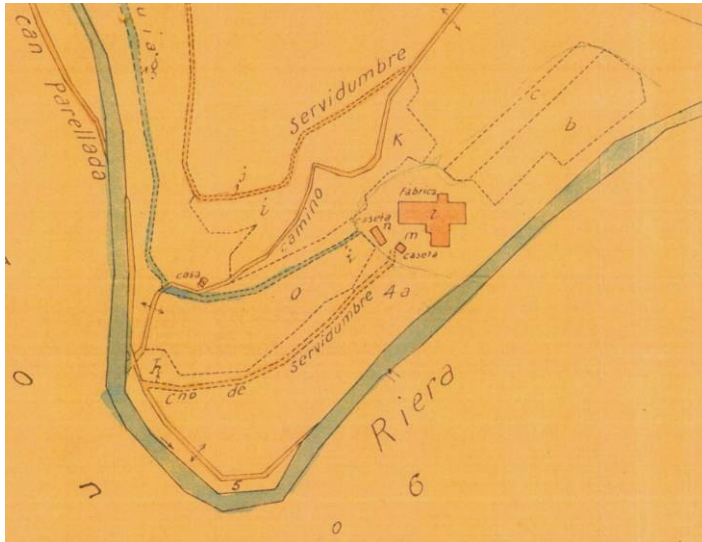
MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la *Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral*

Imatge extreta del *Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall*. Ajuntament de Torrelavit. 2006

MOLÍ DE L'ESBERT**MP-8**

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT****REF. CADASTRAL POLÍG. PARCEL. FINCA**

5485102CF9858N0001HI

URBANA

5485102CF9858N0000GU

RÚSTICA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 13 Indústries existents.

USOS**ÚS ACTUAL**

Cava al soterrani. Habitatge unifamiliar en part de la planta primera. La resta sense ús.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí paperer. Fàbrica de paper.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat per la propietat. Règim de lloguer la planta soterrani.

MOLÍ DE L'ESBERT**MP-8****VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

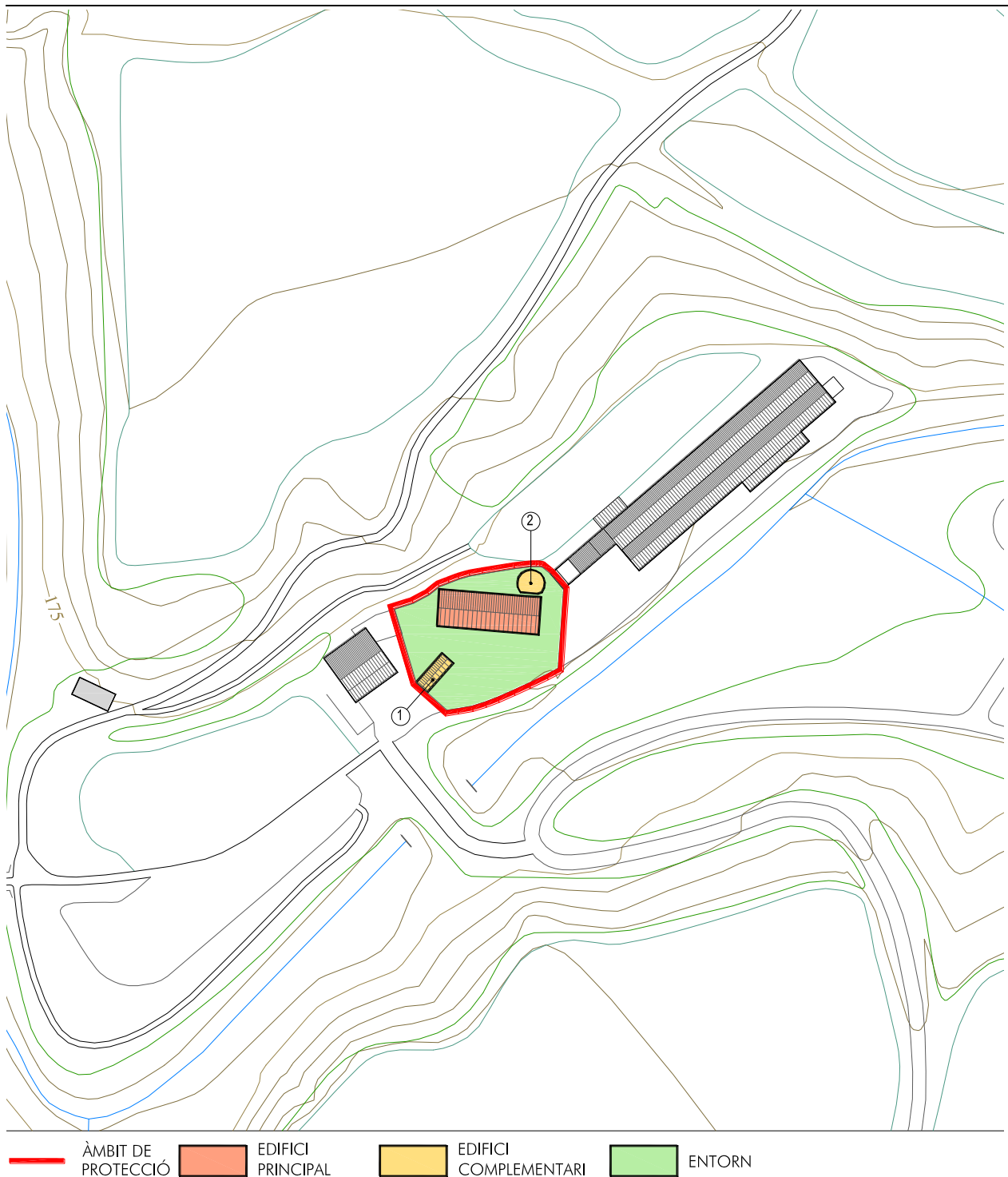
En el MOLÍ DE L'ESBERT hi conflueixen també els valors específics d'una construcció paperera de tipologia longitudinal que, tot i haver estat mutilada amb la pèrdua del sostre de la planta baixa, manté l'estructuració de la planta soterrani amb voltes rebaixades i quatre rodes d'aigua verticals sota estructures de pedra, així com dues plantes de miradors. Complementen aquests valors arquitectònics i històrics, els valors ambientals del paratge on el Molí està emplaçat, on encara, amb molta fragilitat, persisteix el caràcter sobretot a través de la vegetació de ribera i del curs del riu, que esmorteixen alguns efectes desafortunats de la intervenció en el seu entorn.

MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ DE L'ESBERT

MP-8

DETERMINACIONS NORMATIVES
CATEGORIES DE PROTECCIÓ

7

EDIFICI PRINCIPAL		ENTORN	
VOLUMETRIA		Rodes d'aigua verticals	MA
PERÍMETRE			
COBERTA			
FORMA	R		
MATERIAL	R		
COLOR	R		
FAÇANES			
COMPOSICIÓ	R		
OFICIS	R		
MATERIAL	R		
TEXTURA	R		
COLOR	R		
ESTRUCTURA PORTANT			
	R		
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL			
	R		
ESPais I ELEMENTS INTERIORS			
Volta de la planta soterrani	MA		
Miradors	R		
		EDIFICIS COMPLEMENTARIS	
		EDIFICI 1	
			MO
		EDIFICI 2	
			S

MA	CATEGORIA DE MANTENIMENT
R	CATEGORIA DE RESPECTE
MO	CATEGORIA DE MODIFICACIÓ
S	CATEGORIA DE SUBSTITUCIÓ

CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- ESTABLIMENT HOTELER (2)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

MP-9 MOLÍ PELLETER

MOLÍ PELLETER

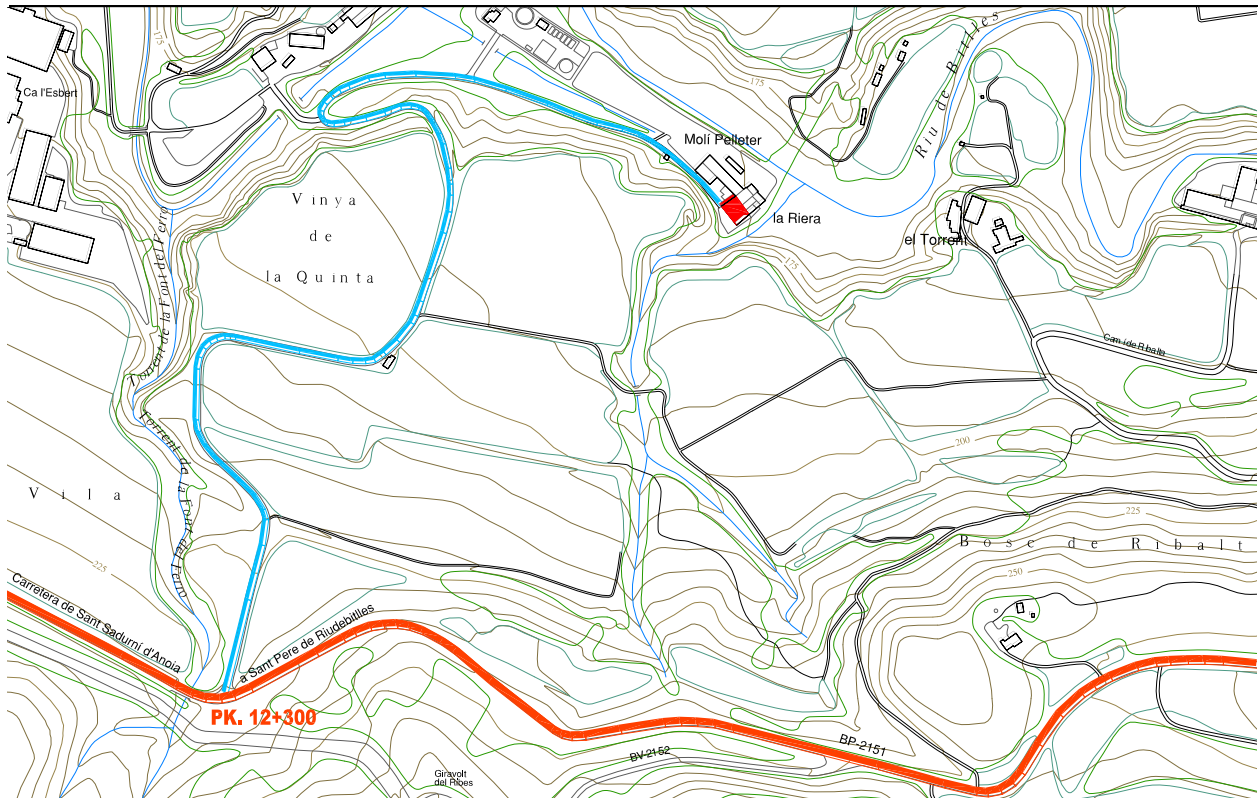
(MOLÍ D'EN DIAS)

IDENTIFICACIÓ

MP-9

1

COORDENADES UTM X=395.801,92 Y=4.588.481,67

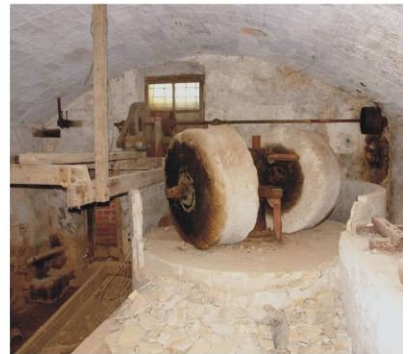
MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

IDENTIFICACIÓ

MP-9

1

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

IDENTIFICACIÓ

MP-9

1

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
TIPOLOGIA Antic molí paperer actualment integrat en un conjunt d'edificis industrials en desús. Tipologia de molí de planta rectangular, compost de planta soterrani i tres plantes d'alçada. Les dues últimes de les quals es destinen a miradors, el més alt distribuït en tres crugies i sis pilars centrals.	Amb transformacions.
OBRA MAJOR Planta rectangular de 22,50 m x 17 m amb orientació nord-oest/sud-est. Quatre crugies paral·leles a la façana principal orientada a nord-oest i una crugia perpendicular a aquesta on hi ha la porta d'entrada. Planta soterrani, planta baixa i dues plantes de miradors. Escala interior central de tres trams. Escala exterior d'un tram d'accés a la planta primera. Coberta a dues vessants amb el carener perpendicular a la façana principal. Cos complementari de planta rectangular de 15x13,5 adossat a la façana nord-est del molí, compost de planta baixa i planta primera el forjat de la qual ha estat enderrocat.	Deficiències generalitzades en totes les plantes. En general en estat d'abandó. El cos complementari en estat ruïnós.
SISTEMA CONSTRUCTIU Parets perimetrals de paredat comú i de maó massís amb cantoneres de pedra i formació de ventanes amb obra de maó massís. Voltes rebaixades, de pedra i de maó, amb llunetes a la planta soterrani. Volta escarcera de canó i volta de quatre punts, ambdues de maó a la crugia central de la planta baixa. Sostres de la planta baixa i de la planta primera formats amb bigues de fusta i revoltó de rajola. Sostre del mirador que conforma la coberta de l'edifici, amb jàsseres inclinades i tres cavalls (a la crugia central de menor dimensió que les laterals) de fusta suportats per les parets perimetrals i sis pilars centrals; bigues i llates de fusta i solera de rajola. Escala de volta de maó de pla. Coberta de teula àrab. Tirants metàl·lics de reforç.	Els elements estructurals horitzontals de planta primera i els de la coberta són els més deteriorats. Les voltes, murs i pilars conserven aparentment la solidesa, tot i presentar patologies.
FAÇANES Façanes compostes sobre eixos verticals. Obertures allindades i d'arc rebaixat. Façana principal orientada nord-oest amb cossos adossats i escala d'accés al primer pis. Mirador superior d'11x8 ventanes perimetrals. Planta primera (antic mirador) de 12x8 ventanes perimetrals, algunes transformades. Paraments plans, amb restes de pintura rogenca al voltant de les obertures, bandes horitzontals, simulació de cantoneres i motiu ornamental al pinyó de la façana principal.	Paraments amb deficiències. La major part dels tancaments dels miradors en estat precari.

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9**DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ****2**

DESCRIPCIÓ FÍSICA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
INTERIORS	
Planta sotterrani, antigament destinada a fabricació, amb restes de pila holandesa, d'una mola de pedra, de dipòsits de toves vidriades, de rodes metàl·liques amb engranatges, etc. Planta baixa, ocupada per un habitatge i la resta sense ús. A la crugia central on estava situat l'accés a l'antic molí, hi ha una premsa amb les inicials AN i la data de 1908. Planta primera destinada a mirador, actualment sense ús, i la meitat de la crugia sud-oest ocupada per les antigues oficines de la fàbrica i un petit laboratori, accessible a través de l'escala exterior. Planta segona destinada a mirador, actualment sense ús. En ambdues plantes de miradors, restes de ganxos metàl·lics que defineixen dos nivells de tesses.	La planta sotterrani s'inunda. Restes d'aigua i llots. En general, tots els interiors estan malmesos.
MATERIALS	
Parets de paredat comú i maó. Cantoneres de pedra. Voltes de pedra i de maó. Jàsseres, cavalls, bigues i llates de fusta. Revoltos i soleres de maó. Teula àrab.	Malmesos.
INSTAL·LACIONS I SERVEIS	
Aigua, gas, electricitat i telefonia.	
ENTORN	
Adossat a la façana sud-oest, existeix un recinte tancat per un mur perimetral de paredat, que possiblement va ser la bassa. Actualment el molí té adossades diferents construccions de l'antiga fàbrica de paper.	
CONTEXT	
Situat en un paratge proper al Molí de l'Esbert i de la depuradora de Torrelavit, en un tram recte del marge dret del riu de Bitlles. Sota d'una plataforma de vinya amb el marge de desnivell amb abundant vegetació.	
ACCESSIBILITAT	
S'accedeix al molí des del punt PK 12+300 de la carretera BP-2151 a través d'un camí de terra. Camí particular amb l'accés tancat en una longitud d'aproximadament 250 m.	
SITUACIÓ DE RISC	
Proper a la zona inundable, període de retorn 500 anys.	

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9

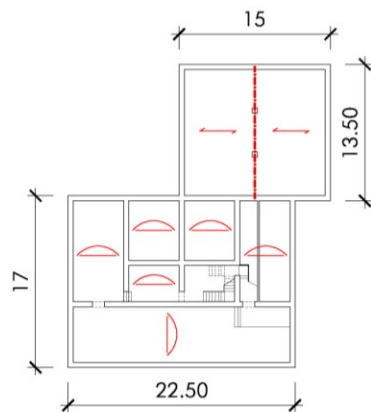
DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

2

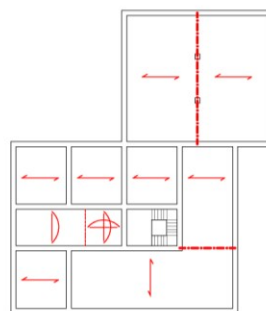
DESCRIPCIÓ FÍSICA

ESTAT DE CONSERVACIÓ

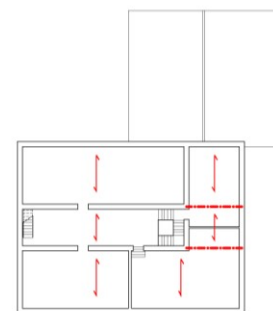
ESQUEMA DE PLANTES

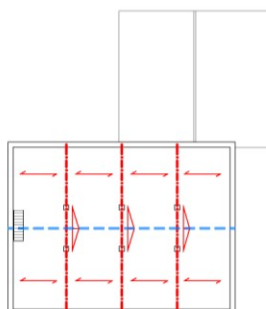
Planta Soterrani

Planta Baixa

Planta Primera

Planta 1r Mirador

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9**INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL****3****ÈPOCA**

Segle XVIII.

NOTÍCIES HISTÒRIQUES

L'intendent general de Catalunya, el 30 d'agost de 1760 ratifica la concessió atorgada el 3 d'octubre de 1758 a favor d'ANTONI DIAS, guanter de Vilafranca del Penedès, per edificar un molí paperer i un altre d'abatantar draps o noc en una peça de terra de Santa Maria de Lavit, valent-se de les aigües del riu de Bitlles. El 28 d'octubre de 1778 en una concòrdia entre Anton Esbert de Raïm i BENET DIAS, guanter de Vilafranca del Penedès, el primer s'obligava a edificar un rec de pedra i argamassa a fi de portar aigua al Molí d'en Dias. El 9 de maig de 1805, FRANCESCA PUJADOR, per raó de dot es declara tenutària i usufructuària de l'heretat de béns d'ANTONI DIAS. A l'estadística oficial de molins paperers de 1860, hi consta el Molí Pelleter. A l'estadística de fabricants de paper de la comarca d'Igualada fins a Sant Sadurní d'Anoia de l'any 1881 el propietari del Molí Pelleter era ANTONI BONASTRE i treballava amb 6 tines.

Segons J. Esteve i M. Ribas, al Molí Pelleter s'hi va fabricar paper de barba fins a 1944, any en què va ser comprat per la família ESTEVE que hi va fabricar paper d'estrassa fins a 1967 i paper biclasse en bobines per a cartró ondulat fins que va tancar l'any 1992. La família ESTEVE va ser present en el Molí Pelleter de 1902 a 1933 com a balaires i de 1944 a 1994 com a propietària. El 1994 JOSEP ESTEVE FARRIOL va vendre el molí a Paperera Fidel SA (Molí de l'Esbert). El Molí Pelleter és actualment propietat de COPASA (Construcciones Papeleras, SA). S'anomena Molí Pelleter perquè la seva propietària MANUELA DIAS era descendent de fabricants de guants i els treballadors l'anomenaven "la pelletera".

A les parets i pilars dels miradors hi ha nombrosos grafitis, alguns dels quals tenen interès històric, com per exemple: "Despues de la entrada dels nasionals empezaron a trabajar 1-5-1939 3º año de la vistoria. Higinio Tarrida 30-11-1942".

NOTÍCIES DELS PROPIETARIS

JOSEP ESTEVE FARRIOL (Torrelavit 1926) va néixer al Molí Pelleter. Fill del balaire del molí als set anys anà a viure a Sant Pere de Riudebitlles i als divuit s'incorporà a l'activitat paperera, primer al costat del seu pare i després al davant de l'empresa. Entre 1972 i 1979 fou alcalde de Sant Pere de Riudebitlles. És coautor del llibre *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni industrial* referenciat en la Bibliografia

BIBLIOGRAFIA

MADURELL MARIMON, JOSEP M. *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. 2 volums. Fundació Salvador Vives Casajuana. Barcelona 1972.

El museu-molí paperer. Guia per visitar-lo, història de l'origen del paper i la seva industrialització. Capellades: Museu-molí de Capellades, 1983.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, JOAN i MORERA ARRUFAT, LLUÍS. *L'arquitectura paperera al Penedès. Un patrimoni oblidat*. Miscel·lània Penedesenca, any 1988/2 Vol. XII.

LLORAC I SANTIS, SALVADOR. *Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès*. Ajuntament de Torrelavit. 2003.

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

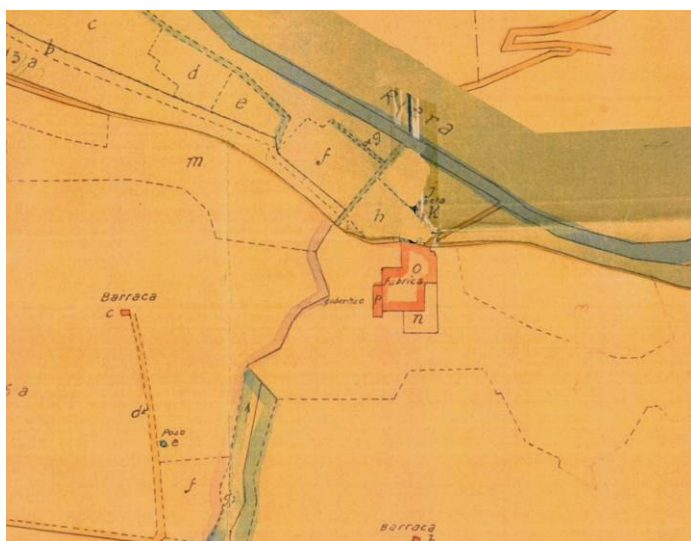
MP-9

INFORMACIÓ HISTÒRICA I DOCUMENTAL

3**BIBLIOGRAFIA**

Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall. Ajuntament de Torrelavit. 2006

ESTEVE FARRIOL, JOSEP i RIBAS CARDÚS, MARTÍ. *Els molins paperers a Catalunya. Patrimoni Industrial*. Temes, 2. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Rafael Dalmau, Editor. 2008.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Imatge del cadastre de rústica de l'any 1925 realitzat per la *Dirección General del Instituto Geográfico y Cadastral*

Dibuix extret del *Calendari 2006 del Grup de recerques El Podall*. Ajuntament de Torrelavit. 2006

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9

DADES CADASTRALS, URBANÍSTIQUES I USOS

4**PROPIETAT**

REF. CADASTRAL	POLÍG.	PARCEL.	FINCA
5784401CF9858S0001DH			URBANA
5784401CF9858S0000SG			RÚSTICA
08287A005000130000XR	5	13	RÚSTICA
08287A005000020000XQ	5	2	RÚSTICA

DADES URBANÍSTIQUES**QUALIFICACIÓ URBANÍSTICA
NNSS DE PLANEJAMENT DE TORRELAVIT (1993)**

Sòl no urbanitzable. Clau 13 Indústries existents.

USOS**ÚS ACTUAL**

Habitatge utilitzat eventualment per treballadors contractats per l'empresa propietària. La resta en desús.

ÚS ORIGINARI I EVOLUCIÓ D'USOS

Molí paperer. Habitatge del balaire i del propietari. Fàbrica de paper.

TITULARITAT I RÈGIM D'OCUPACIÓ

Titularitat privada. Ocupat per l'empresa propietària.

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9**VALORACIÓ**

JUSTIFICACIÓ DE LES RAONS QUE ACONSELLEN LA RECUPERACIÓ I LA PRESERVACIÓ

5

Els molins paperers del terme municipal de Torrelavit, conjuntament amb la resta de molins compresos en la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, constitueixen un conjunt rellevant d'edificacions dels inicis de la revolució industrial a Catalunya que, en aquesta conca penedesenca, es va formular a través dels molins paperers que en part continuaren la tradició medieval dels molins fluvials i a la vegada anunciaren els primers passos cap a una societat industrial.

Les architectures d'aquests molins paperers obeeixen totes a tipologies molt similars caracteritzades per volums originàriament aïllats i compactes que tenen com a antecedent tipològic i formal més immediat la masia i que, visualment, es distingeixen per la seqüència funcional de les obertures dels miradors, denominades ventanes.

La nombrosa presència d'aquestes antigues construccions que, en el cas de la conca riera de Mediona - riu de Bitlles, és de vint-i-nou molins al llarg d'aproximadament 15 quilòmetres de riu, és un fet per ell mateix prou rellevant, tant des del punt de vista històric i social com arquitectònic i ambiental, perquè sigui aconsellable emprendre la seva recuperació i preservació.

En el cas del MOLÍ PELLETER, s'afegeixen als valors del conjunt els d'una construcció que manté, tot i el seu estat de conservació precari, alguns espais i elements d'interès, sobretot localitzats a la planta soterrani i als miradors que es concreten en l'estructura de voltes, la mola i les restes de piles holandeses, així com en l'espai de l'últim mirador. Complementa aquest repertori el possible recinte de l'antiga bassa adossada a la cara sud-oest del molí.

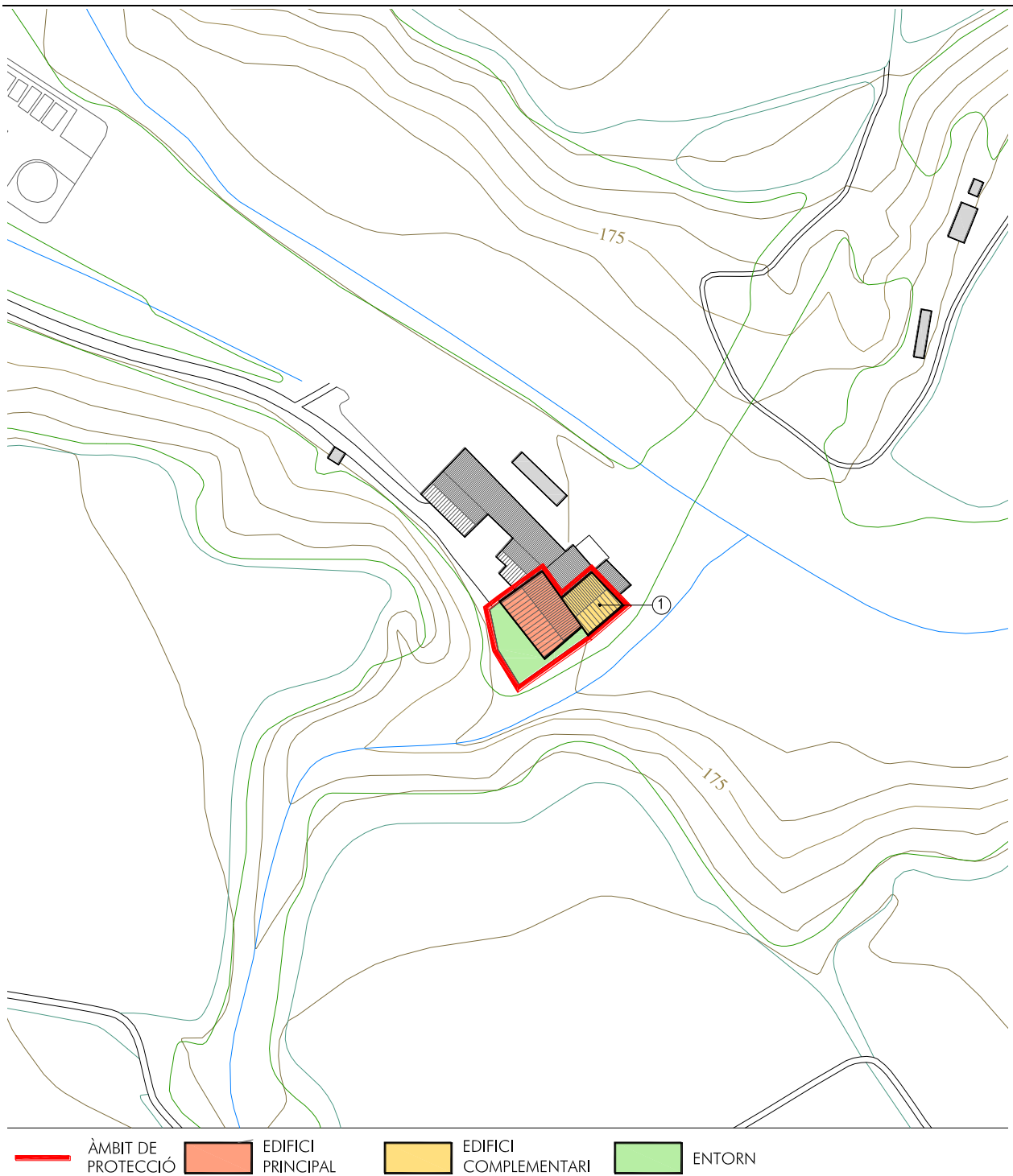
MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

6

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

DELIMITACIÓ DE L'ÀMBIT DE PROTECCIÓ

MP-9

6

— ÀMBIT DE
PROTECCIÓ

MOLÍ PELLETER

(MOLÍ D'EN DIAS)

MP-9DETERMINACIONS NORMATIVES
CATEGORIES DE PROTECCIÓ**7**

EDIFICI PRINCIPAL		ENTORN	
VOLUMETRIA		Possible bassa	R
	MA		
PERÍMETRE			
	MA		
COBERTA		EDIFICIS COMPLEMENTARIS	
FORMA	R	EDIFICI 1	
MATERIAL	R		S
COLOR	R		
FAÇANES			
COMPOSICIÓ	R		
OFICIS	R		
MATERIAL	R		
TEXTURA	R		
COLOR	R		
ESTRUCTURA PORTANT			
	R		
ESTRUCTURA FUNCIONAL GENERAL			
	R		
ESPAIS I ELEMENTS INTERIORS			
Voltes de la planta soterrani	MA		
Mola de pedra	MA		
Prensa	R		
Miradors	R		

MA CATEGORIA DE MANTENIMENT**R** CATEGORIA DE RESPECTE**S** CATEGORIA DE SUBSTITUCIÓ**CONDICIONS ESPECÍFIQUES D'ÚS**

S'admeten els usos següents:

USOS COMPATIBLES:

- HABITATGE VINCULAT (1.1)
- DEPENDÈNCIES COMPLEMENTÀRIES DE L'HABITATGE VINCULAT (1.2)
- ESTABLIMENT DE TURISME RURAL (3)
- ACTIVITATS ARTESANALS (5)
- ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (6)
- ACTIVITATS DE RESTAURACIÓ (7)
- CELLER (8)

USOS CONDICIONATS

- ESTABLIMENT HOTELER (2)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
Només admès si es rehabilita l'edifici principal.
- ACTIVITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE (4)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.
- EQUIPAMENTS I SERVEIS COMUNITARIS (9)
Condicionat a la redacció d'un Pla Especial.

